

1 Samuela

Walo bagubagunana

Isileli dedei Kenani sikalai ali dedei yo muli mena sauga uloina uloina kolili tololina uloina uloina sitolo yo siyamala tobaguna tomo Isileli sibaguna-yagili. 1 Samuela iwalo-masalan tololinao ali sauga imwawasi yo Isileli ali kin sigitesipwai yo siyatolo. Kabo kin bagubagunali labui Saulo yo Deibida edeededeli simiyamiya. Na buki bwaite 1 Samuela iwalo-masalan Samuela iyamala tololina mwawamwawasina. Iya Isileli ibagunayagili peina (7:13b-16). Saugana itautaubala kabu boda Isileli siwalolau koina nuwanuwali temga ali kin yabo. Na iyamo ali kin kaigedamo iya Yeoba ibomamo. Mwa ali kawanoine kana koleya iwalo-masalan yakato Yeoba sisikotanan genuwali yakato iya ali kin (8:5-7 yo 12:12).

Na bwagana me ali kin na iyamo tem Yeoba ana linao simuliya kani simiya-namwanamwa. Na tem nige siyayakasisi-yan yo ana lina nige sioobigai kani sibaita (12:14-15, 19-20). Kabo kin bagubagunana iya Saulo. 1 Samuela kin Saulo wasana iwalo-masalan. Na iyamo Saulo Yeoba ana lina nige ioobigai (13:13). Kabo Yeoba Saulo isikotanan yo yona ikwatakwatayan tabu iyayamala kin yoi (15:22-23). Kabo Yeoba iboma ana nuwatu mena Deibida igitesipwai iyamala kin (16:13).

Yo 1 Samuela iwalo-masalan Saulo Deibida ikalomagigilan yo itonatonan yakato ikoya-boita. Mwa Deibida iyabuyabubu-keikeile dedei uloina uloina kolili. Na iyamo Yeoba Deibida mekanakava (23:14). 1 Samuela ana kaba mwawasi koina iwalo-masalan Saulo menatunao yaiyona (3) kaleya kalona mena siboita.

Nuwatu lalakisosinaele 1 Samuela koina bwaite tem Yeoba kainana tabenalan yo tayakasisi-yan yo taobigai kani imiyamiya kolila na isaguila (2:30, 12:14-15).

Samuela sikabi

¹ Tomo yabo esana Elekana ilaomaya yanuwa Lama*, boda Ipeleim ali dedei mala koyakoyana koina. Elekana tamana esana Yeloama. Yeloama tamana esana Eliu, Eliu tamana esana Tou, na Tou tamana esana Supi. Siya kali kulutubu ilaomaya susu Ipeleim koina. ² Elekana wainenao labui, yabo esana Ana yo yabo esana Penina. Kabo Penina ikabikabi natunao sipagan na Ana imiyayai nige ikakabi.

³ Bolime kaigeda kaigeda mewainenao yo natunao ali yanuwa mena sitolo yo sisaesae yanuwa Sailo koina sabi tapwalolo na sipwaoli Yeoba Tokaiwesosi koina. Yo yanuwane bwaine koina Ilae menatunao tatao yoli labui Opini yo Peniyasi siya topwaoli Yeoba kaiwena. ⁴ Tem kaliyatenane koina Elekana pwaoli igabu bulumakau o nuwana sipi kabo kekan kana sauga mena Penina me natunao kali wau buluma isoiyan kolili sinesineo yo tatao. ⁵ Bwagana Ana

* **1:1** Yanuwa Lama esana labuina Lamadaim

nige ikakabi na iyamo Elekana imulolososi koina mwa ana soi koina wau lalakina iwolewolena koina. ⁶ Ana diyana mena melumelu ana kaba keno Yeoba ikausi mwa iya kaiwena Penina sauga meuloina italatalawasiyan kabo Ana me ana nuwanae. ⁷ Mumuga bwaite sauga meuloina iginaginauli bolime kaigeda kaigeda kolili. Penina ikaiwanan-kalatan Ana ana miyayai kaiwena saugana tem sisae Sailo sabi tapwalolo yo sabi pwaoli Yeoba ana nume tabu mena. Kabo Ana ivalam yo genuwana kekan. ⁸ Kabo wainena Elekana ineli Ana koina iba, “Ana, tawae kaiwena mwa kuvalavalam? Na tawae yaina nige ukwekekan? Yo tawae kaiwena katem ikamkamna? Yau yamulolososi koliwo yo yagu mulolo kaiwem kana nuwanuwatu ilalakisosi. Na nige ukwakatai yagu mulolo kaiwem ilalakisosi kaiwena yau wainem. Bwaite inamwanamwasosi kabo muli mena natumwao tatao yoli sanaulu kali mulolo.”

⁹ Pwaoli kanna mena sikekan yo sinuma imwawasi mulina mena Ana itolo yo ilau ikawanoi. Na Ilae topwaoli iyaele imiyasio ana kaba miya mena nume tabu gamwana kana tuki salina mena. ¹⁰ Yo Ana yaluyaluwana inuwanae molosi saugana Ana ikawanoi Yeoba koina me ana valam. ¹¹ Kabo ikawalulu-sae Yeoba koina iwaloba, “O Guyau Tokaiwesosi tem manimmo ilobima am topaisowa koina yo kunuwatu-kalatagau na tabu nuwam imwamwatainagau yagu nuwapolowe ugitaikako yo yagu kawanoi kubenalan na tem natugu tauna yabo kuyeyama. Mwa tabe kani yayapileyoiyawa

koliwo yawasina kana sauga meuloina koina. Na kani kayakasisiyan kaiwem nige sowasowana nabuka kayapaisowa na itona kayali-gabaen.”

¹² Saugana Ana iyaelemo ikawakawanoi Yeoba koina kabo Ilae manna ilau Ana sopana iman-mankulakulai.

¹³ Na Ana nuwana mena ikawakawanoi kabo sopana imwasamwasali nige sowana kainana sibenalan mwa Ilae ana nuwatu mena yakato Ana inuma-yauyaule.

¹⁴ Kabo Ilae iwalolau Ana koina iba, “Sauga esana koina kabo numa kulopei? Na am numane kana kamwasa ugwabaen.”

¹⁵ Na Ana iwaloba, “Nigele molosi, yagu taubala, nige oine o waila yabo kaikaiwena yanunuma. Na iyamo yau bwaite sinegune polowe lalakisosina iyaele koliyau imiyamiya koinaele kategu kana polowe nuwanuwagu yawalo-masalan Yeoba koina.

¹⁶ Kisi kubatoko yakato yau am topaisowa yabo yaunyaule. Na nigele, iyamo kategu ikamkamnasosi yo meyagu nuwanae mwa koinaele bwaite yakawakawanoine.”

¹⁷ Kabo Ilae Ana kainana iyamaisa iba, “Me am nuwadaumwali kulau. Mwa kani yakawanoi Yeoba koina, kita Isileli ala Yaubada, na iyeyawa koliwo besiele tawae am nuwatune ukawanoian koina.”

¹⁸ Yo Ana iwalolau Ilae koina iba, “Taubala, sowasowana sauga meuloina am kawa-namwanamwa ilaoma koliyau.” Kabo Ana ilau yo ikekan me ana yaliyaya, ana nuwanae imwawasi.

¹⁹ Kabo malala mena sikeno-tolo yo sitapwalolo Yeoba koina yo kabo sipileyoi ali yanuwa Lama koina. Bwaine koina mwa Elekana

me wainena Ana sikeno-labui yo Yaubada Ana ana kawanoiwa iyamaisa besiele ana nuwatu. ²⁰ Kabo Ana ana sauga siuma yawasosi ilobai mwa ikabi natuna tau yo esana ipei Samuela† kaiwena iwaloba, “Yakawanoi Yeoba koina mwa iyeyama.”

Ana Samuela itabuwan Yeoba koina ana paisowa kaiwena

²¹ Pwaoli bolime kaigeda kaigeda siginagin-auliwa kana sauga ilobaiyoi kabo Elekana me ana susu sisaeyoi yanuwa Sailo sabi pwaoli Yeoba koina yo tabe yaboyoi tauna kona ana waloyameliwa iginauli besiele. ²² Sauganane koina Ana nige isasae mekanakavao. Iwalolau wainena tau koina iba, “Yau kani nige yalalaowa mekamikava tasasae kanasiga melumelune susu yayasikotanan. Bwaimwa koina kabo yaolena-gabaen Yeoba koina na ipaisowa yawasina kana sauga meuloina koina.” ²³ Mwa Elekana iwalolau wainena Ana koina iba, “Tem tawae kunuwatui inamwanamwasosi koliwo uginauli besiele. Naga kumiyamiya kanasiga melumelu ilalaki yo susu kuyasikotanan. Kabo yakawanoi Yeoba isaguiwo na am waloyameliwa iyamala yawasosi.” Mwa Ana imiya-pileyoi natuna igitekalatan. ²⁴ Saugana susu iyasikotanan kabo sinana yo tamana siseyan Sailo Yeoba ana nume tabu mena. Tabe bulumakau tauna kaigeda ana bolime yaiyona yo besiele pwalawa kana lalaki besiele 10 kilogelam yo oine silokalai ali

† **1:20** Kaina Ibeliu koina walone Samuela daguguna besiele ‘Yeoba yagu kawanoi ibenalan’

pwaoli kaiwena. ²⁵ Yo bulumakau siunui kabo sipwaoliyan Yeoba koina, muli mena melumelu Samuela silawan Ilae koina. ²⁶ Kabo Ana iwalo Ilae koina iba, “Taubala, tauna kona yau mwa ugitaiau yatolo yakawakawanoi Yeoba koina. ²⁷ Yakawanoi melumelu bwaite kaiwena kabo yagu kawanoiwa maisana iyaele Yeoba iyeyamako koliyau besiele. ²⁸ Koinaele sauga kabona yayapileyoi koina, iyamala ana topaisowa iya kaiwena yawasina meuloina koina.” Kabo bwaine koina sitapwalolo Yeoba koina.

2

Ana ana kawanoi

¹ Kabo Ana ikawanoi iwaloba, “Kategu iyaliyaya molosi Yeoba koliwo yagu kaiwe kowa koliwo ilaoma. Yawalo gagasa kagu tokalomagigiliwo kolili, yayaliyaya kaiwena kuleboiyau. ² Kowa Yeoba tabu na yakasisi nige besiele yaiya yabo yo nige yaiya yabo mumugana besiele kowa yo tabe nige veku yabo kaikaiwena besiele kowa kai Isileli ama Yaubada. ³ Kagu tokalomagigiliwo kolili yawalo yaba, ‘Ami walo-gagasa kwalopei yo walo saesae besi.’ Kaiwena Yeoba iya Yaubada ginauli meuloina iyamo ikataisosi mumugala yo ala paisowa meuloina iliyeiliko. ⁴ Tokaleya kaikaiweli meuloina ali gipoyo iyegolu-wagili na siya tobelu ikabi-yakaiweli. ⁵ Siya tauna kona simasuli yo sikekan diyali isu sauga kabona siguliyam lalakina. Siya tauna kona siguliyam sauga kabona diyali isu. Sinene iya tauna kona imiyayai sauga kabona melumeluwo kali baibaiwa seben igite-kalatagili.

Na iya sinene tauna kona natunao gwauli sauga kabona siboita oliko mwa iya kabona nige kana togite-kalatani.

⁶ Yeoba iya yawasi kana toeyawa yo iya tabe yawasi kana tokele-yavivilayoi. Tupwali ilobi-yegili salai mena na tupwaliyao ikele-yatololi. ⁷ Tomo tupwaliyao iyabubutumali yo tupwaliyao iyawasawasali. Tupwali ipei-yataluli silobi molosi na tupwaliyao ipei-seyagili sisae molosi kaba miya kewa mena koina. ⁸ Yo tabe Yeoba tomo tupwali ikele-yatololima bwatano kauna luwana mena yo ikeleisinagilima ali miya polowe mena kabo ali kaba miya ikatububunagili besiele kin natunao yo ipeili kaba miya wasawasana mena. Kaiwena yanuwa yaulina kana wauwau yo dedeina meuloina yo gogona meuloina iya ana gogo iya ipeili ali kaba miya mena simiya yo tabe kali lolina iwolegili. ⁹ Yeoba ana tomo yakayakasisiliyao igite-kalatagili na siya pwanoli mumugana siginaginauli kani silau simiya boniboniyai luwana mena. Nige sowana yaiya yabo ibomamo ana kaiwe mena ibaguna. ¹⁰ Siya analiyao Yeoba sikalomagigilan Yeoba kani isibayanaeli. Kani bulibuli mena kainana ipei besiele tutu koina iyamaaisali yo Yeoba yanuwa yaulina kana tomiya meuloili iyatalayagili. Na kaiwe kani iwolena ana kin koina, ana yaoyaolo tomonna ana kaiwe iyalalaki.”

¹¹ Kabo Elekana mewainena Ana sipileyoi Lama, ali yanuwa mena. Na natuli game Samuela sipei-gabaen bwaine koina iyamala topaisowa Yeoba kaiwena ilae topwaoli ana lolina yaulina mena.

Ilae natunao tatao yaunyauleli

¹² Ilae natunao tatao labui Opini yo Peniyasi Yeoba nige siyayakasisi-yan mwa mumugali yo ali paisowa nige inanamwanamwa. ¹³ Pwaoli bulumana siya topwaoli kaiweli kana lolina nige simumuliya. Saugana tem tomo yabo ana pwaoli ikalaiyama ipwaoliyan Yeoba koina yo bulumana siliga kekan kaiwena, Opini yo Peniyasi nige sowasowana sisana kabo kali wau sisoian kolili. Na nigele, kani ali topaisowa yabo siyawasa ilau sisimwa lalakina manna yaiyona ikalai yo ilau. ¹⁴ Isisimwa-lobiyen gulewa kalona mena saugana tem wau yabo isisimwa-lobai ikalai ilau topwaoli yoli labuine kaiweli. Siya boda Isileli meuloili tem silau Sailo yo sipwaoli Yeoba koina Ilae natunao sipaipaisowai mumugali besiele sauga meuloina. ¹⁵ Naga gilisi sigabugabaen na topwaoli ali topaisowa siyawasa ilau na iwalo tomone koina pwaoli ipwaoliyan iba, “Buluma kilaina kuyeyama na topwaoli sigabu sibomamo siya kaiweli, kaiwena genuwali buluma kuligayako na koina sikekan.” ¹⁶ Na tem tomo yabo iba, “Nigele, gilisi tagabu bagunayan Yeoba koina na muli mena tawae nuwanuwamiu wakalai” kani topaisowa iwaloba, “Nigele, saugamo kuyeyama koliyau. Tem nigele, kani yau yaboma yakwayai yakalai.” ¹⁷ Mwa Ilae natunao ali yaunyaule ilalaki Yeoba manna mena kaiwena nige ali yakasisi Yeoba ana pwaoli kaiweli yo sauga meuloina topwaoli ali lolina silikwaili.

¹⁸ Na Samuela topwaoli kana kaleko esana ipodi ilikwa na ipaipaisowa Yeoba koina.

¹⁹ Bolime kaigeda kaigeda sinana Ana kana

kaleko ikona besiele Samuela saliyana kana liye. Mwa bolime kaigeda kaigeda Ana me wainena Elekana sisaema na bolime kana pwaoli siginauli Yeoba koina. Imwawasi kabo kaleko waluwaluna sinene ikonayako ilawan natuli koina. ²⁰ Muliya kabo Elekana me wainena sipileyoi ali yanuwa mena Ilae iwalo-muloloili yo iwalo Ana koina iba, “Yakawanoi Yeoba iwalo-muloloiwo na kusiumayoi yo melumelu tupwali yoi ukwabili kabo melumelune Samuela kwaolena-gabaenne Yeoba koina siyamiyalae.” ²¹ Mwa Yeoba Ana iwalo-muloloi yo muli mena melumelu tatao yaiyona yo sinesineo labui ikabili. Na Samuela ilalalaki Yeoba ana nume mena.

²² Na Ilae ana bolime sibaibaiwa yo natunao ali yauyaule paisowana Isileli meuloili kolili wasana ibenalan. Tabe sibenalan yakato sigana-ganawali sinesineo mekalikavao siya analiyao sipaipaisowa nume tabu kaba lusalusaena koina. ²³ Kabo Ilae iedeedede kolili iba, “Tawae kaiwena paisowa naenaena bwaite kwapaipaisowaili? Tomo sibaibaiwa yagu wasa siyeyama kaiwemi. ²⁴ Kabo natuguwao, mumuga bwaite kwalopei. Yeoba ana tomoyao wasamiu sibenalan inae nige inanamwanamwa. ²⁵ Tem tomo yabo ilopwano kanakava koina sowasowana kala toloina Yeoba tomone iyadudulai. Na tem tomone ilopwano Yeoba koina nige yabo sowasowana tomone isagui.” Na Ilae natunao tamali ana yokoi nige sibebenalan, kaiwena Yeoba ana nuwatu yakato kani iunuyamateli. ²⁶ Na gamene Samuela ilalalaki yo Yeoba yo tomo meuloili siyaliyaya iya

kaiwena.

Yeoba iloina Ilae ana susu kani nige sauga yaboyoi pwaoli paisowana sigiginauli

²⁷ Kaliyate yabo koina palopita yabo ilau Ilae koina yo iwaloba, “Yeoba iwalo bwaite besiele iwaloba, ‘Saugana Isileli simiyamiya Itipita ali kin ana lolina yaulina mena yaboma yayake-nayagau tubum Eloni yo ana susuyao kolili.

²⁸ Isileli susu meuloili kolili Eloni yagite-sipwai iyamala yagu topwaoli na yakayakan ipwaoli-yagili kaba pwaoli pwatana mena, inisensi igabuli yo topwaoli kana kaleko ilikwa esana ipodi yo itolo manigu mena. Tabe yatalam tubum Eloni ana susu yakayakan waunao tup-wali sikanli siya tomo Isileli sikalailima ali pwaoli kaiwena.

²⁹ Tawae kaiwena komiu nige ami yakasisi yagu pwaoli paisowana kai-wena? Am yakasisi natumwao kaiweli ilalaki kabo muli mena yau. Yakayakan bulumana wauna namwanamwaliyao wakekakekan mwa kwasinibusosi.

³⁰ Koinaele yau Yeoba komiu Isileli ami Yaubada baguna yawaloyameli yakato am susu kani sauga meuloina kwaemala yagu topwaoliyao. Na sauga bwaite koina nigele. Siya siyakasisi-yagau kani yayakasisi-yagili na siya esagu sisibayanae kani yasikotanagili.

³¹ Kikiunamo kani am kaiwe yakele-gabaen yo ami tatao yaemwawasili. Kani nige tubum yabo ililike.

³² Polowe sibaibaiwa kani siyawatag-ili am susu koina. Yagu walo-mulolo kani yasoian Isileli kolili na ugitai kabo me am lamwapolowe. Na nige yabo kolimiu kani

ililike, nige yabo ana bolime ilalalaki. ³³ Kani tubumwao nige yabo sipepei iyamala topwaoli mwa siya kani sauga meuloina me ali nuwanae me ali valam yo mataliloliyao sididididi yo tubumwao meuloili ali sauga kaiwe mena kani siboitaoli. ³⁴ Natumwao Opini yo Pineyasi kani siboita kaliyate kaigedana koina na bwaite kani iyamala kilakilala yabo kaiwem yakato gin-auli meuloina yawalowen koliwo kani iyamala yawasosi. ³⁵ Topwaoli yabo kani yayatolo iya sowasowana yagu meli yapei koina yo iginauli besiele kategu ana nuwatu. Tubunao kani yaolena koina na siya kani sipaisowa yagu kin iya yagu yaoyaolo tomonna manna mena. ³⁶ Na tubumwao, siya nige siboboita, meuloili kani silau topwaoline kolili yo sikawanoi mane yo kan kaiweli. Kani sikawanoi samasamalulu tem sitalam topwaoliyao isaguili na mesabana kan yabo ikan.’ ”

3

Yeoba iyoga Samuela koina

¹ Game Samuela iyamala topaisowa Yeoba kaiwena Ilae ana lolina yaulina mena. Bwaine saugaliyaone kolili Yaubada ana yakeyake-nayan naga simamayale yawasosi kolili yo kainana boda Isileli nige sibebenali-yadudulai. ² Ilae manna ibelu ilaulau kaiwena itau-taubala koinaele nige sowana ginauli yabo igite-namwanamwai. Boniyai mena ana kaba keno mena ikenokeno. ³ Na game Samuela iguli-talu ikeno nume tabu kalona mena Yeoba ana kela-bilabin kamwasana kana dedewaga kaba peina

salina mena. Na malala boniboniyaina nume tabu kana mayale nige naga siyuyui-yamateli. ⁴ Kabo Yeoba iyoga iba, “Samuela.” Mwa kainana iyamaisa iba, “O, yau elete.” ⁵ Yo itolo isagena ilau Ilae koina iwaloba, “Taubala kuyogayoga kaiwegu, yau elete.” Na Ilae Samuela kainana iyamaisa iba, “Yau nige yayoyoga, kupileyoi kulau ukeno.” Yo ipileyoi ilau iguli-talu ana kaba keno mena. ⁶ Yo Yeoba iyogayoi iba, “Samuela.” Yo tabe Samuela itoloyoi isagena ilau Ilae koina iba, “Taubala, kuyogayoga kaiwegu, yau elete.” Tabe Ilae iwaloyoi iba, “Natugu, yau nige yayoyoga koliwo kupileyoi kulau ukeno.”

⁷ Na Samuela nige naga Yeoba ikakatai kaiwena nige sauga yabo iwawalolau koina na mesabana ikatai. ⁸ Mwa tabe Yeoba iyogayoi yaionana yo tabe Samuela itoloyoi ilau Ilae koina iba, “Taubala yau elete, kuyogayoga kaiwegu.” Bwaine koina kabo Ilae nuwana imayale yakato Yaubada iyogayoga Samuela koina. ⁹ Mwa Ilae iwalolau Samuela koina iba, “Kupileyoi kulau ukeno. Tem iyogayoi na esam ikataiyoi kutalam kuba, ‘Guyau kuwalo, am topaisowa ibenabenali.’” Mwa tabe ipileyoi ana kaba keno mena.

¹⁰ Tabe Yeoba ilaoma yoi Samuela salina mena iyoga besiele tauna kona iba, “Samuela, Samuela.” Kabo kainana iyamaisa iba, “Kuedeede am topaisowa iyaele ibenabenali.” ¹¹ Kabo Yaubada iwalolau Samuela koina iba, “Ugitai kani ginauli yabo yaginauli Isileli kalona mena yo sibomamo wasana sibenalan tenali mena na kateli iula-wakawakaka. ¹² Sauganane

koina ginauli meuloina yaloinayanako Ilae ana susu kaiweli kani yaginauli. Kaba yatubu koina yo ilau ana kaba mwawasi koina kani yaginauli besiele. ¹³ Iyaele yawaloko koina ali pwanoli maisana kani nige yanunuwa-gabaen kani yaginaginauli-kalatan ana susu kolili kaiwena natunao mumugali manigu mena inaesosi. Ilae igitailiko yo ikatailiko na iyamo natunao nige iguguguyaili. ¹⁴ Yo yakawalulu Ilae ana susu kaiweli nige sowana nuwatu-pwaiki silobai pwaoli paisowana koina o nuwana olena-gabae mulolona yabo koina na ali pwanoline yanuwaga-baen.”

¹⁵ Samuela ikeno-talu kanasiga ilayan gwalig-wali malala kikiuna itolo yo Yeoba ana nume kana gamwa isokeli. Iyamo imatausi walolau Ilae koina saugana Yeoba tawae iwalowegili koina, kaba gitene kaiweli. ¹⁶ Na Ilae iyoga Samuela koina iba, “Samuela natugu.” Kabo Samuela iba, “O, yau.” ¹⁷ Yo Ilae inelilau koina iba, “Tawae Yeoba iwalowen koliwo? Kisi yabo kuwadam koliyau. Tem Yeoba ana walo yabo kupei-wadam koliyau kani maisa polopolowena iyeyawa koliwo.” ¹⁸ Mwa Samuela Yeoba kainana meuloina iwalo-masalan Ilae koina nige yabo ipepei-wadam. Yo Ilae iba, “Walo yawasosi iya Yeoba tem nuwanuwana ginauli inamwanamwa manna mena kani iginauli besiele ana nuwatune.” ¹⁹ Kabo Samuela ilalaki isaesae yo Yeoba mekanakava na ana walo meuloina iwalowegili nige yabo iyayamala walo bwagabwaga. ²⁰ Na Isileli meuloili iyatubuya susu Dani ali dedei mena ilau kanasiga tete

yavana Biyasiba ana dedei mena sikatai Samuela iya Yeoba ana palopita yabo. ²¹ Yo Yeoba iyatubu iyawayawatagili Samuela koina yanuwa Sailo koina yo kainana iwalowalo-masalan tomo Isileli kolili.

4

Pilistiya Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikalai

¹ Sauganane koina Isileli ali tokaleyayao sikatububu-nagili na siyawatagili Pilistiya mekalikavao sikaleya. Isileli sigogoya Ebensa na Pilistiya sigogoya Apeki koina. ² Kabo Pilistiya ali tokaleyayao siyawatagili Isileli mekalikavao sielobelobe yo sikaleya. Kaleya ikaiwesosi, na iyamo Pilistiya sikaiwesosi mwa Isileli tokaleya kali baibaiwa powa tausan (4,000) siboitia Pilistiya nimali mena. ³ Saugana Isileli tokaleyayao tupwali sipileyoi ali kaba gogo mena kabo tokaleya ali tobagunao sibomayoi sienelineliyagili siba, “Tawae kaiwena Yaubada italam Pilistiya sikaiwe-gabaegila kabona?” Muli mena siba, “Kani talau Sailo na Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga takewaiyama mekalakava talau kaleya mena na Yeoba ileboila kala kaleyayao nimali mena.” ⁴ Yo tatao tupwaliyao siyawasali silau Sailo Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikewaiyama iya Yeoba Tokaiwesosi imiyasio kewa mena selubima* labui pepeliyao luwaluwalili mena. Na

* **4:4** Wagitai Ibeliu 9:5 yo Kaina Dimdim Exodus 25:18-20

Ilae natunao labui Opini yo Peniyasi mekalikava dedewagane sikalaiyama.

⁵ Saugana sikalaiyama ali kaba gogo mena kabo boda Isileli meuloili siwui kainali lalakina mena mwa bwatano itabubu. ⁶ Na Pilistiya sibenalan wui lalakisosina kabo sineli siba, “Gubesi mwa tomo Ibeliu siwuiwui kainali lalakina koina?” Mwa kabo ali wasa siwolegili siba, “Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikalaiyama iyaele ali kaba gogo mena.” ⁷ Iya kaiwena kabo simatausi lalakina yo siba, “Bwaimwana yaubada yabo sikalaiyama ali kaba gogo mena sipei. Kabo kita tanaeko. Kamwasa bwaine tauna kona kita kolila nige iyayawatagili. ⁸ Yaiya kani isasaguilane bwaine yaubadaone tokaiwesosine nimali mena? Siya bwaine yaubadaone tauna kona tomo Itipita siunuili kaba nae uloina uloina kolili dedei leleyanna mena.” ⁹ Kabo Pilistiya ali tobagunao siwalo kaiwe ali tokaleyayao kolili siba, “Wakaiwe. Tem kwabelu kani Ibeliu sikalaila ali topaisowa panpanna gamwali tokabina kita besiele siya tauna kona takalaili ala topaisowao. Koinaele wakaiwe me ami katepatu.” ¹⁰ Kabo Pilistiya sikaiwesosi kalethane koina mwa boda Isileli sikaiwe-gabaegili. Kabo Isileli tokaleyayao kali baibaiwa teti tausana (30,000) siunuyamateli yo sibaibaiwa me ali matausi siyabubu. ¹¹ Yo tabe Pilistiya Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikwayai Isileli nimali mena yo tabe Ilae natunao tatao labui Opini yo Peniyasi siunuyamateli.

Ilae ana boita

¹² Kaliyate kaigedanane koina tomo yabo iyabubu kaba kaleya mena ilaoma yanuwa Sailo. Na tomone iya susu Beniyamina me ana nuwanae lalakina mwa kana kaleko itabei-gaigalili yo bwatano igagalo kulukuluna mena isuwai. ¹³ Saugana iyawatagili na Ilae iyaele imiyasio ana kaba miyasio mena kamwasa papalina mena isanasana katena iwakaka kisi nae yabo iyawatagili Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga koina. Na tomone saugana ilusaema yanuwa kalona mena kaleya wasana iedeededeyan. Mwa tomo meuloili siyatubu sivalam kainali lalakina mena. ¹⁴ Ilae kaina lalakinane ibenalan yo ineli iba, “Tawae yabo ilaulau, mwa koinaele tomo sivalam kainali lalakina mena?” Kabo tomone mwayamwayau mena ilau Ilae koina. ¹⁵ Na Ilae ana bolime naenti eit (98) ilobaiyako yo tabe manna inae nige sowana ginauli igite-namwanamwaili. ¹⁶ Yo tomone iwalolau Ilae koina iba, “Yau kabona kaleya luwana mena yayabubu yalaoma.” Yo Ilae ineli koina iba, “Na natugu, tawae iy-awayawatagili?” ¹⁷ Tabe tomone Ilae kainana iyamaisa yoi iba, “Kita Isileli ala tokaleyayao siyabubu Pilistiya kolili yo tabe sibaibaiwa siunuyamateli. Yo natumwao tatao labui Opini yo Peniyasi ali sauga simwawasi. Tabe Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikalaiyako.” ¹⁸ Ilae imiyasio ana kaba miyasio mena yanuwa kana gamwa salina mena. Saugana dedewaga wasana ibenalan kaba miyasio mena ibeku-keile dagelana italutaluwan bwatano mena lomalomana ikosompwai iboita

kaiwena itautaubala yo isinibusosi. Na Ilae Isileli ibagunayagili bolibolime poti (40).

¹⁹ Ilae natuna Peniyasi wainena isiuma yo ana kabi ikelakelakubwa. Saugana wasa ibenalan Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga kaiwena yo lawana taubala Ilae kaiwena yo wainena Peniyasi iboita kabo melumelune sinana diyana kalona mena manna iyalala kabo sinene kabi kana kamkamna iy-atubu ilalakisosi koina. ²⁰ Muliya kabo yawasina ilopei ana tokabikabi yaisu sinesineo siwalolau koina siba, “Ukwaiwe, ugitai natum tauna iyaele ukabiyako.” Na iyamo nige ibebenali kolili mwa nige kainali iyayamaisa. ²¹⁻²² Saugana melumelune ilaoma mayale mena sinana esana ipei Ikabodi † iba, “Kita Isileli Yeoba ana wasawasa ilogabaegilako.” Iwalo besiele kaiwena Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga iyaele sikalaiyako yo tabe lawana Ilae yo wainena Peniyasi siboitako.

5

Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga tomo Pilistiya isibayanaeli

¹ Siya Pilistiya Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikalai yo sikewai yanuwa Ebensa koina silawan Asidodi siya ali yanuwa lalakina yabo. ² Yo sikele-luseyan ali yaubada esana Deigon ana nume tapwalolo kalona mena yo sipei kokotomone Deigon salina mena. ³ Sikenno yanuwa ilayan malala

† **4:21-22** Kaina Ibeliu koina Ikabodi kana katai ‘nige wasawasa yabo’

kikiuna yanuwane tomonliyao sikenoto-tolo silau numene silusae sigitai kokotomone ibeku ilobi italu-pwaopwaom bwatano mena dedewagane manna mena. Mwa sikalaiyoi sipeiseyan ana kaba miya mena. ⁴ Tabe sikenoyoi yanuwa ilayan malala kikiuna sitolo sigitai ibekuyoi ilobi italu-pwaopwaom yoi dedewagane manna mena. Kulukuluna yo nimana labui sitagolu yo simiyamiya gamwa kaba lusalusae mena na yonamo yo kaena situpwa simiyamiya. ⁵ Na bwaite saugane koina tem Deigon ana topwaoliwo silusae ana nume tapwalolo Asidodi koina nige sowana siutulau ana kaba talu mena na siutu-likwai.

⁶ Yeoba nimana kaikaiwena mena Asidodi meuloili isibayanaeli kasiebwa baliyan kaposa koina iunuili yo tabe siya simiyamiya Asidodi gana mulina mena iunuili tabe. ⁷ Kabo Asidodi tomonliyao sigite-lobai tawae iyawatagili kolili mwa siba, “Tabu Isileli ali yaubada ana kela-bilabin kamwasana kana dedewaga imiyamiya kolila. Iyaele ana kaiwe tagitaiyako kita yo ala yaubada Deigon kolila.” ⁸ Yo Pilistiya ali yanuwa lalakili kana tolinao meuloili siyoga silaoma sineli kolili siba, “Tawae kani taginauli Isileli ali yaubada ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga koina?” Kainali siyamaisa siba, “Wakalai kwalau yanuwa Gata.” Kabo sikalai silawan yanuwa Gata koina. ⁹ Kabo tomo meuloili siyatubu melumelu koina ilau kanasiga taubala yo keduluma koina Gata koina Yeoba iunuili baliyan kaposa koina. Mwa simatausi lalakina yo gamwapakiki lalakina iyawatagili

bwaine koina.

¹⁰ Tabe siyawasa ilau yanuwa Ekilon koina. Saugana sikele-luseyan yanuwa kalona mena siwui mayale siba, “Isileli ali yaubada ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikalaiyama kolila. Nuwanuwali meuloila taboitaoli tamiyawa.” ¹¹ Na Pilistiya ali yanuwa lalakiliyao kali tololina lalakiliyao meuloili siwalo silogogoma yoi yo siwalolau kolili siba, “Isileli ali yaubada ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga tayapileyoi ana kaba miya yawasosi mena kisimo kani meuloila iunuyamatela.” Ali nuwatu bwaine besiele kaiwena Yeoba ana kaiwe mena boita ilalaki ali yanuwa kalona mena. Mwa simatausi kabo yanuwane kalona mena talawauwau ilalaki molosi. ¹² Yo tabe besiele siya nige siboboita baliyan kaposa yoli sikalapowon mwa siyogasae ali yaubadao kolili na tem sileboili.

6

Pilistiya kelabilabin kamwasana kana dedewaga siyapileyoi Isileli kolili

¹ Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga imiyamiya Pilistiya ali dedei mena waikena seben. ² Kabo ali topwaoliyao yo ali tokukula siwalo silaoma yo siwalolau kolili siba, “Kani tawae taginauli dedewagane koina? Nuwamai kwawalo-yasanapu na tayawasa-yapileyoi ana kaba miya yawasosi mena.” ³ Kabo kainali siyamaisa siba, “Sowa-sowana kana mulolo tapei na tayapileyoi tabu yakato nige kana mulolo sowana mekana mulolo

kaiwena ala pwanoli maisana. Na koina tagitai tem tanamwanamwa na bwaimwa koina takatai yakato iya ana kaiwe mena mwa igumgumyai kolila.” ⁴ Mwa tabe sineliyoi kolili siba, “Toisabo mulolo kani tayawasa ilau Isileli ali yaubada koina ala pwanoli maisana?” Yo tabe kainali siyamaisa yoi siba, “Gole paibi (5) wakalaili kasiebwa baliyan kaposa kaiwena yo gimwau makamakayauna tabe paibi wakalaili siya Pilis-tiya toloinao paibi kaiweli, kaiwena siya yo kita kasiebwa kaigedana koina iunu-toyawaila.

⁵ Kabo makamakayau labuine bwaite wag-inaulili kaiwena bwaite labuine siya mwa ala yanuwa sisibasiba-yanae. Bwaite kamwasane koina yakasisi taolena Isileli ali yaubada koina. Taginauli bwaine besiele na ilopei. Nuwana ali yaubada kani ikate-kamkamna-yagila na ana paisowa naenaena kolila ilopei kabo kita yo ala yaubadao yo ala yanuwa takaiyawasi kamkamna koina. ⁶ Kwanuwatu-kalatan tauna kona siya Itipita mekalikava ali kin Pelo kateliyao sikololo mwa Isileli ali yaubada imunamunai iyakamkamnali kabo sitalamwagili siyawatagili Itipita silogabaen. Na tabu komiu katemiyao sikokololo besiele Itipita me ali kin. ⁷ Waga niuniuli waluwaluna yabo waginauli. Yo bulumakau kabikabili labui waluwaluli nige naga kwayayapaisowali wakalaili. Yo bulumakaune kwapan-kalatagili waga niuniuline manna mena na natuliyaone kwayoganli kwalau kwapei-luseyagili kali gana kalona mena. ⁸ Yo dedewagane kwatauli waga niuniuline koina. Yo tabe kokotomo gole waginauliliwa

ala pwanoli maisanawa tabe wakalai kwatauli dedewaga yabo kalona mena yo kwapei-yasali kelabilabin kamwasana kana dedewagane salina mena. Kabo bulumakaune kabona kapapan-liwa kwayawasali na waga niuniuline sibomamo siniuli silawan. ⁹ Yo wagite-kalatan namwanamwaili. Tem na silodudulaimo Isileli yanuwana esana Betisemesi kaiwena bwaimwa koina takatai yawasosi Isileli ali yaubada iya mwa polowene naenaena iyeyama kolila. Na tem nigele takatai polowe bwaite iya nige igiginauli kolila na imayale bwagabwagamo kolila.”

¹⁰ Kabo ali nuwatuwa meuloina siginauli be-siele ali walone koina. Kabo waga niuniuli waluwaluna kaigeda siginauli yo bulumakau kabikabili labui waluwaluli sikalaili yo sipan-kalatagili waga niuniuli manna mena. Yo natuliyao sipei-luseyagili gana kalona mena.

¹¹ Yo Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga yo tabe muya baliyan kaposa kana kokotomo gimwau gole koina siginaulili me kana dedewaga tabe sitauliyoi waga niuniuli mena.

¹² Yo sidudulaimo kamwasa mena silau Isileli yanuwana esana Betisemesi. Silaulau na silolokulukulum natuliyaowa kaiweli na iyamo nige natuliyaone kaiweli sinuwanuwatu bwai silodudulaimo. Mwa tabe Pilistiya ali toloinao siyamuli kusulili kanasiga Betisemesi kana sigasiga mena siyawatagili.

¹³ Na yanuwa Betisemesi ali tano sisepasepali ali witi sitomtomli kalogawa mena. Saugana manli sigabaen ilau dedewagane sigitai siyaliyaya lalakina. ¹⁴⁻¹⁵ Kabo bulumakau

waga niuniuli siniuliyama Yosua game Betisemesi ana witi tanona mena bwaine koina sitalu-tolo veku lalakina salina mena. Yo susu Libai sitolo yo Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga yo kokotomo gole kana dedewaga sikele-kaisulu-wagili veku lalakina pwatana mena. Kabo sitolo waga niuniuli kana gogo meuloina sikele-gwaligwali sisena pwaoli kana mayau, mwa bulumakau siunuili yo meuloina sipwaoli-yagili Yeoba koina. Kabo kaliyatenane koina Betisemesi tomonliyao yakayakan tupwaliyao sikalaili na sipwaoli-yagili Yeoba koina lolabin pwaolina. ¹⁶ Kabo Pilistiya ali tobagunao yoli paibi (5) paisowane bwaine manli mena sigitai tabe kaliyatenane kaigeda koina sipileyoi yanuwa Ekilon.

¹⁷ Yo baliyan kaposa makamakayauna gole paibi tomo Pilistiya sitatauliliwa waga niuniuline koina yakato yanuwa paibiwa kaiweli siya Asidodi, Gesa, Asikelon, Gata yo Ekilon, ali pwanoli kali nuwatu-pwaiki kaiweli. ¹⁸ Besiele tabe gimwau makamakayauna gole siya yakato Pilistiya ali taon lalakili valigigi toloinao valigigi siloiloina-yagili kaiweli yo yanuwa kikiuli tabe kaiweli.* Yo veku lalakinane Yosua ana witi tanona mena sauga kabona imiyamiya ali kaba nuwatu-kalatan tawae bwaine koina iyawatagili.

¹⁹ Na Betisemesi tomonliyao tatao yoli sebenti (70) Yeoba iunuili siboita kaiwena manli ilau ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga

* **6:18** Gimwau valigigine kali nuwamayale bwaite besiele, Pilistiya ali taon lalakili valigigi kali toloinao yoli valigigi kaiwena mwa siwaloyapatu gimwaune koina

kalona mena. Mwa tomo nuwali sinae lalakina yo sivalam Yeoba ana paisowa kaiwena. ²⁰ Kabo siwalo siba, “Nige tomo yabo sowa-sowana Yeoba manna mena itolo kaiwena iya Yaubada yakayakasisina. Na dedewagane toweya kani tayawasa ilauya na tem imiya suwala kolila?” ²¹ Kabo tosagenawasa tupwaliyao siyawasali silau Kiliyati Diyelin tomonliyao kolili siwalo siba, “Pilistiya Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga siyapileyoiyamako kwalaoma na wakalai kwalawan ami yanuwa mena kwapei.”

7

¹ Kabo tomo Kiliyati Diyelin silau Betisemesi koina Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga sikalai. Yo silawan Abinadaba ana nume mena imiyamiyawaya koya mena. Yo natuna Eliesa siloina yakato iya igite-kalatan.

Samuela Isileli ibagunayagili yo Pilistiya sikaiwe-gabaegili

² Sauga imamalawe nuwana besiele bolime kana baibaiwa tuwenti (20) Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga imiyamiya yanuwa Kiliyati Diyelin koina. Bwaine sauganane koina tomo Isileli sivalavalam Yeoba koina sagu kaiwena. ³ Kabo Samuela iwalolau boda Isileli kolili iba, “Tem nuwanuwamiu kwapileyoi Yeoba koina yanuwa wenalao ali yaubadao yo Asitate makamakayauna kwasikotanagili. Na kwatalam-wagimiu Yeoba koina na kwapwalou ibomamo koina ee kani ileboimiu Pilistiya

nimali mena.” ⁴ Kabo sitolo na yaubadao mwakomwakotali makamakayauli Baal yo Asitate sisikotanagili yo sipwalou Yeoba ibomamo koina.

⁵ Yo Samuela iwalolau boda Isileli kolili iba, “Kwalogogo Mispa koina na yau kabo kani yakawanoi Yeoba koina kaiwemiu.” ⁶ Mwa silogogo Mispa koina waila silegu yo sisuwe-yatalu bwatano mena Yeoba manna mena yo tabe guliyam sikalakisiyeyan kaliyatenane koina yo ali pwanoli siwalo-masalan siba, “Kalopwano Yeoba manna mena.” Yo sauganane koina Samuela iya Isileli ali tobaguna. ⁷ Saugana Pilistiya wasa sibenalan yakato Isileli siyaele silogogo Mispa koina kabo ali toloinao valigigi mekalikavao ali tokaleyayao silau na tem sikaleyaili. Mwa Isileli wasa sibenalan simatausi yoi Pilistiya kolili. ⁸ Kabo siwalolau Samuela koina siba, “Ukwawanoi-kalatan Yeoba ala Yaubada koina kaiwela na ileboila Pilistiya nimali mena.” ⁹ Kabo Samuela sipi natuna susususuna yabo ikalai iunui yo ipwaoliyan kaba pwaoli mena Yeoba koina. Yo ikawanoi samasamalulu me ana valam Yeoba koina Isileli kaiweli kabo Yeoba iginauli besiele ana kawanoiwa maisana. ¹⁰ Samuela iyaelemo naga pwaoli igabugabu kaba pwaoli mena na Pilistiya tokaleyayao silaomako Isileli salili mena na sikaleyaili. Kabo Yeoba iwalo tutu daguguna lalakina mena itutu yo Pilistiya iko-yauyauleli nuwali sipwanopwano mwa Isileli siyabubu-gabaegili. ¹¹ Na Isileli ali tokaleyayao silaoma siyawatagili yanuwa Mispa koina mwa Isileli sitolo yo Pilistiya sisagena-yamuli kusulili

yo siunuyamateli kanasiga yanuwa Betikali yaulina mena. ¹² Mwa Samuela veku yabo ikalai kabo Mispa yo Seni luwaluwalili mena ikumai. Yo iwalo iba, “Tauna kona yo ilaoma sauga kabona Yeoba isaguila koinaele veku bwaite esana tapei Ebensa.”

¹³ Isileli sitolo mwa Pilistiya sikoya-mwanou molosagili mwa nige sipipileyoi silalau Isileli sikakaleyaili ali dedei mena kaiwena Samuela yawasina meuloina mena Yeoba nimana kaikaiwena imiyamiya koina mwa Pilistiya nige sowa-sowali Isileli sikaleyaili. ¹⁴ Tauna kona Pilistiya Isileli ali yanuwa sikwayaili Ekilon yo Gata luwaluwalili mena na bwaite kaleyane koina mwa Isileli ali yanuwane yo dedei tupwaliyao tabe sikele-yapileyoili kolili. Yo tabe yanuwane salili mena tomiya siya Amoli mekalikavao Isileli simiya daumwali. ¹⁵ Samuela iya Isileli ali tololina lalakina yawasina kana sauga meuloina koina kanasiga iboita. ¹⁶ Bolime kaigeda kaigeda koina itakitakikili Isileli yanuwaliyaone kolili ali gamwapakiki iyaduyadudulaili bwaimwana yanuwane esaliyao Betele, Giligali yo Mispa ali yatala ipaipaisowaili. ¹⁷ Na sauga meuloina ipilepileyoi Lama koina iya ana yanuwa mena yo yatala ipaipaisowai. Kabo bwaine koina veku italin ana kaba pwaoli Yeoba koina.

8

Isileli ali kawanoi Samuela koina nuwanuwali tem ali kin yabo

¹ Samuela ana sauga ilobai itautaubala kabo natunao tatao labui ipeili siya Isileli kali tobagunao. ² Tobagubaguna esana Yoela salina mena esana Abaidiya simiyamiya yanuwa Biyasiba koina yo yatala sipaipaisowai. ³ Na iyamo ali paisowa meuloina nige besiele tamali mumugana. Siya nuwanuwali lalakina mane kabo mwakota mena mane sikalakalai tomo kolili yo loina kana kamwasa dudulaina meuloina nige siyayadudulai. ⁴ Kabo Isileli ali tautaubalao meuloili silogogo silau yanuwa Lama Samuela koina, ⁵ yo siwalo koina siba, “Iyaele kutautaubalako yo natumwao mumugali nige besiele kowa mumugam. Nuwanuwamai tomo yabo ugite-sipwai iyamala ama kin na ibagunayagimai besiele kaba loina meuloili me ali kinwo.” ⁶ Kabo ali kawanoi kin kaiwena Samuela koina nige iyayaliyaya na besimo ilau ikawanoi Yeoba koina. ⁷ Yo Yeoba iwalolau Samuela koina iba, “Kubenali tomone siya siwalowa koliwo ali nuwatune uginauli besiele kaiwena kowa nige sisikotanagiwo na yau mwa sisikotanagau genuwali yau yaemala ali kin. ⁸ Mumugaline siyatubuwaya Itipita koina kaliyatenane koina yayoga-yawatagilagili ilaoma kanasiga kaliyate kabona nagamo iyaele yaubadao mwakomwakotali kolili sipwalopwalou. Na yau sipeisuwalagau. Ee mwa kamwasa kaigedana iyaele mwa koliwo tabe signaginauli yoi. ⁹ Uginauli besiele ali nuwatune na kuwalo-yadidigali na sikatai yakato kinne bwaliga kani siloina-yagili me ali kaiwe yo tawae nuwanuwali signinauli kani signinauli kolili.”

¹⁰ Kabo Samuela itolo yo Yeoba kainana meu-lolina iwalowen tomone siya silaoma sikawanoi Samuela koina kin kaiwena. ¹¹ Iwalo iba, “Kinne kani bwaliga iloina-yagimiu ana lolina kana koleya bwaite besiele. Natumiyao tatao nimamiu kalona mena kani ikalaili yo tupwaliyao ipeili ana kaleya waga niuniuli mena, tupwaliyao ana osi pwatana mena yo tupwaliyao sisagena baguna ana waga niuniuli manna mena. ¹² Tupwaliyao kani ipeili tokaleya tausan kali tobaguna, tupwaliyao pipti (50) kali tobaguna, tupwaliyao ana tano togiyali yo topelipeli yo tosepasepa. Tabe tupwaliyao gogo kaleya kana toginauliwo na tupwaliyao waga niuniuli kana gogo waluwaluli kana toginauliwo. ¹³ Yo natumiyao sinesineo ikalaili siya olo bwalabwalaili kali toginauli, tupwaliyao kan kana tololiga yo pwalawa togabugabu iya kaiwena. ¹⁴ Ami bwatano, ami oine tanoliyao yo ami olibe yaowaliyao siya namwanamwasosili nimamiu mena kani ikalaili na iwolegili ana topaisowao siya esaliyao lalakili kolili. ¹⁵ Tem ami witi yo oine tayakasa gwau sanaulu kani kin gwau kaigeda ikalai yo isoiyan ana topaisowa siya esali lalakili yo tabe ana topaisowa tupwaliyao kolili. ¹⁶ Ami topaisowa panpanli sinesineo yo tatao tabe ami bulumakau yo donki namwanamwasosili kani ikalaili yo iyapaisowali ibomamo kaiwena. ¹⁷ Tem ami sipi yo gouti tayakasa gwau sanaulu kani kin gwau kaigeda ikalai. Yo komiu tabe kani kwaemala ana topaisowao panpanli. ¹⁸ Saugaliyaone kolili kabo kwavalam sagu kaiwena Yeoba koina kinne wagigite-sipwaine

kaiwena. Na sauganane koina Yeoba kani nige ileleboimiu.”

¹⁹ Na iyamo tomo meuloili sisikote genuwali Samuela ana edeededene sibenalan. Mwa siwalo siba, “Nigele, nuwanuwamai kin iloinayagimai. ²⁰ Na kai kani kaemala kaba loina besiele kaba loina tupwaliyao, ama kin ipagan na ibaguna-yagimai kaleya koina.” ²¹ Kabo tomo ali walo meuloina Samuela ibenalagili yo ilau iwalo-masalagili Yeoba koina. ²² Yo Yeoba Samuela kainana iyamaisa iba, “Uginauli besiele ali nuwatune yo tomo yabo ugite-sipwai na kupei ali kin.” Kabo Samuela iwalolau Isileli kolili iba, “Meuloimiu kwapileyoi kwalau kaigeda kaigeda ami kaba miya mena.”

9

Samuela Saulo iyaoloi

¹ Tomo yabo esana Kisi iya susu Beniyamina iya tomo kaikaiwena yo towasawasa. Tamana esana Abieli na Abieli tamana esana Siloli na Siloli tamana esana Bekoladi na Bekoladi tamana esana Apiya, siya susu Beniyamina kana tau-taubalao. ² Kisi natuna tauna yabo esana Saulo iya kilakai kana koleya inamwanamwasosi Isileli kilakailiyao kaloli mena yo kanakavao meuloili isaliya-gabaegili.

³ Na Kisi ana donki tupwaliyao silokwalalele kabo iwalolau natuna Saulo koina iba, “Topaisowa yabo kuyogan na kwalau donki kwaloyaili.” ⁴ Kabo Saulo topaisowa yabo iyogan mekanakava yo siloutusi Epileim ali dedei mala koyakoyana mena yo dedei Salisa

meuloina koina, na iyamo nige yabo silolobai. Kabo silopaepaeli yoi silau Salim ana dedei mena yo Beniyamina ali dedei kalona meuloina siloyai, na iyamo nige silolobaili. ⁵ Saugana silau yanuwa Supi koina siyawatagili kabo Saulo iwalolau topaisowane koina iba, “Kulaoma tapileyoi. Tem nige tapipileyoi kani tamagu inuwanuwatusosi kaiwela, na donki kaiweli kani nige inunuwatusosi.” ⁶ Mwa topaisowa Saulo kainana iyamaisa iba, “Nigele, Yeoba ana tosonoga yabo iyaele yanuwane bwaite koina kana yakasisi ilalakisosi tomo kolili. Tem ginauli iwalowegili kani situbu besiele ana walone. Talau tagitai na mesabana kamwasa esana iwalo-masalan na koina tamuliya talau.” ⁷ Yo Saulo iwalolau topaisowane koina iba, “Tem talau koina kani ginauli esana iya taolena ala mulolo koina? Kanwa kabona tatatauliliwa tobwa mena simwawasiko. Mwa ginauli esana kolila na kani taolena koina?” ⁸ Mwa topaisowane kainana iyamaisa iba, “Siliba mane tupwana iyaele koliyau kani yaolena koina na mesabana kamwasa iyakenayagila na koina talau.” ⁹ (Bagubagunana koina tem tomo Isileli nuwanuwali tawae yabo sikatai yo nuwali imayaleyan Yeoba koina kani siwaloba, ‘Talau tosonoga koina’. Kaiwena saugaliyaone kolili palopita esaliyao siyogayoga-yagili tosonogao) ¹⁰ Mwa Saulo iba, “Inamwanamwa talau.” Yo sitolo silalau yanuwane kaiwena palopitane iyaele koina imiyamiya.

¹¹ Saugana sikawasae koya mena yanuwane kaiwena silalau yo towaila legu vesala

tupwaliyao silalaoma silobaili kabo sineli kolili siba, “Tosonoga iyaele?” ¹² Kabo vesalaone siba, “Ee iyaele bwaite kabo waluwaluna iyayawatagilima. Iyaele bwaimwa manimiu mena kwalalau kaiwena na kwalomwayamwayau kaiwena tomo meuloili mekanakavao kani sisae koya mena sipwaoli kaba pwaoli mena Yeoba koina. ¹³ Iyaele kani kwayawatagiliwa yanuwane koina kwalobai. Muli mena kabo sisae kaba pwaoli mena sikekan. Yo tabe tomo tupwaliyao siyoganli mekalikavao nige naga sikekekan kanasiga iya isae yo kawanoi mena iwalo-muloloi kabo sikekan. Koinaele tem kwalomwayamwayau kani kwalobai.”

¹⁴ Mwa saugana sikawasae yanuwane koina yo silusae yanuwa kana gana kaba lusalusaena mena kabo Samuela silobai ilalaoma kaiweli ilalau kaba pwaoli mena. ¹⁵ Na laina kaliyatene koina Yeoba iwaloko Samuela koina iba, ¹⁶ “Tomo yabo kani bwaliga bwaite saugane koina yayawasayawa koliwo iya ilaomaya boda Beniyamina kolili. Olo kusuwai kulukuluna mena kuyaoloi yo iya iyamala tobaguna yagu tomoyao Isileli kolili na kani ileboili Pilistiya nimali mena. Kaiwena ali valam yabenalanako yo ali kamkamna yagitaiyako.” ¹⁷ Yo Samuela manna ilau Saulo igitai yo Yeoba iwalolau koina iba, “Laina tomowa kaiwena yawalowalowa koliwo iya kani yagu tomoyao iloinayagili bwaimwa iyaele tomonane.” ¹⁸ Kabo Saulo ilau Samuela salina mena kaba lusalusae mena yo

inelilau koina iba, “Aee tem sowana tosonoga* ana nume kuwalo-masalan kolimai?” ¹⁹ Kabo Samuela Saulo kainana iyamaisa iba, “Yau bwaite tosonoganaele. Kwabaguna kaba pwaoli mena kabona kaliyatene koina komiu yo yau takekan toyawa. Yo yau bwaliga malala nuwam yawalo-yamayale muli mena kaboya yakabi-gabaegimiu kwalau. ²⁰ Na ami donki sikwakwalalelewa kaliyate yayiona kaloli mena tabu kaiweli kwanuwanuwatu iyaele silobailiko. Na yaiya boda Isileli nuwanuwasosili? Bwaimwanamo kowa yo tamam ana susuwo.”

²¹ Kabo Saulo kainana iyamaisa iba, “Gubesi kaboya walone bwaimwa kuwalowen koliyau? Yau yagu susu Beniyamina iya ikikiusosi Isileli ala susu meuloili kolili. Yo kai diyane bwaite esamai ikikiusosi susu Beniyamina kalona mena.”

²² Mwa Samuela itolo yo Saulo me ana kilakai iyoganli sikawasae kaba pwaoli mena. Kaboya iyoga-luseyagili nume kalona mena yo iwalo simiyasio teibele kulukuluna mena tolaoma ali bodao luwali mena. Na siya sikawanoi-yagili silaoma kali baibaiwa teti (30). ²³ Yo Samuela iwalolau tololigane koina iba, “Wauwa tauna kona yaeyawa yo yawalo kupepei-suwalanwa ukwalaiyama.” ²⁴ Kabo tololigane ilau yo wauwa ikalaiyama ipei Saulo manna mena. Yo Samuela iwalolau Saulo koina iba, “Ee bwaite kowa kaiwem. Ukwalai ukwekan. Kowa kaiwem mwa yawalo tololiga ipei-suwalan kekan gogone bwaite kaiwena kaboya muli mena tolaoma yayoya-

* **9:18** Tosonoga kana katai siya tawae manla mena ilalaoma na sigitai kana towalo-masala

ganli.” Mwa Saulo yo Samuela sikekan toyawa.
²⁵ Kekan imwawasi kabo koya mena sikawa-salulu silobi taon mena. Kabo Samuela Saulo iyogan sisae nume pwatana mena na iedeedede koina.

Samuela Saulo iyaoloi kabo kilakilala yaiyona iwalowegili

²⁶ Yanuwa ilayan sikeno-tolo yo Samuela iyoga-sae Saulo koina iba, “Ukwatububu na talau kamwasa mena yapei-gabaegiwo.” Saulo ikatububu imwawasi kabo ana topaisowa mekalikava silau siyawatagili kamwasa mena.
²⁷ Saugana silau siyawatagili yanuwa kana sigasiga mena kabo Samuela iwalolau Saulo koina iba, “Kuwalu am topaisowane ilolobagubaguna.” Yo ana topaisowa iginauli besiele kabo Samuela iwalolau Saulo koina iba, “Naga tatolo sauga kubwakubwanamo na Yeoba kainana koliyau yawalowegili koliwo kubenali.”

10

¹ Kabo Samuela olibe olo waila patu ikalai yo Saulo kulukuluna mena isuwai yo inisoi kabo iwalo koina iba, “Olo yasuwai kulukulum mena kaiwena Yeoba igite-sipwaiwo kuyamala ana tomoyao Isileli kali tobaguna. ² Bwaite kabona kulogabaegau na kulalaune ee tubula keduluma Litieli kana salai yanuwa Selisa papalina mena kani tomo labui kulobaili susu Beniyamina ali sigasiga mena. Kani am wasa siyeyawa siba, ‘Donkiwa kwaloyaloyailiwa silobailiko.’ Mwa tamam nige kaiweli inuwanuwatu na komiumo kaiwemi mwa inuwanuwatu. Iyaelemo naga

inelineli-yagimiu iba, ‘Kani natugu toyalobaiya?’
³ Yo bwaine koina kulau kanasiga kuyawatagili keyalu lalakina yakayakasisina yanuwa Tabola koina. Yo tomo yoli yaiyona kani kulobaili silalau Betele sitapwalolo Yeoba koina. Kaigeda gouti natunao yaiyona ikewakewaili, labuinane kani beledi yaiyona ikalakalaili na yaiyonanane waila patu oine donki kwapina ikalakalai. ⁴ Yo kani sikawa-toki koliwo yo beledi labui kani siyeliwa me am yaliyaya ukwalai kolili. ⁵ Bwaine koina kabo kulau Gibeya iya Yeoba ana koya. Dedei bwaine koina Pilistiya tokaleya sigogo simiyamiya koina. Saugana tem kuyawatagili yanuwane salina mena kani palopitao kulobaili koya mena sisasaluluma kaba pwaoli mena. Tupwaliyao sibaguna kaba venu api, tambalin, igo sikalaili kolili sivenuvenu kabo Yeoba Yaluyaluwana kaikaiwena ilobi italu kolili mwa sipalopalopisai.* ⁶ Na saugana tem Yeoba Yaluyaluwana kaikaiwena ilobima italu koliwo yo ipei-suwalagiwo, ee mekamkavao kwapalopisai toyawa yo kowa kani kuyamala tomo uloina. ⁷ Tem bwaite kilakilalane yawawalowegiline siyamala yawasosi, na tawae kunuwatui inamwanamwa yakato uginauli kaiwena Yeoba iyaele mekamkava. ⁸ Mangu mena kubaguna kulau kulobi yanuwa Giligali. Kusanasana kaliyate seben kabo yalaowa pwaoli gabugabuna yo lolabin kana pwaoli yapaisowaili. Kabo am wasa yaeyawa kani tawae uginauli.”

* **10:5** Sauganane koina palopisaine kana nuwamayale bwaite besiele, siseloselo yo siwaliwali

⁹ Saugana Saulo itagela-keile yo Samuela ilogabaen kabo Yeoba Saulo katena ibui-keile yo kilakilala meuloina Samuela iwawalowegiliwa siyamala yawasosi. ¹⁰ Kabo saugana Saulo me ana topaisowa silau siyawatagili yanuwa Gibeya mwa palopita bodaliyao silobaili yo Yeoba Yaluyaluwana ana kaiwe ilobi Saulo koina yo mekanakavao sipalopalopisai. ¹¹ Na tomo siya Saulo sikatai ana paisowa bwaite sigitai kabo sienelineli-yagili siba, “Gubesi mwa Kisi natuna Saulo bwaine besiele? Tawae iyawayawatagili koina? Kaiwena kagitai iya besiele kabo palopita kalikava yabo.” ¹² Mwa yanuwane tomona yabo kainali iyamaisa iba, “Na palopitaone tamali yaiya?” Yo siya ali walo yabo siba, “Mwa gubesi Saulo iya palopita yabo?” ¹³ Ana palopisai imwawasi kabo Saulo isae kaba pwaoli mena.

¹⁴ Na Saulo madiyana, tamana kanakava, ineli Saulo yo ana kilakai kolili iba, “Toweya kwalauya?” Saulo kainana iyamaisa iba, “Kalau donki sikwakwalalelewa kaloyaili, na nige kalolobaili mwa kalau Samuela koina.” ¹⁵ Tabe Saulo madiyana ineliyoi iba, “Na yagu wasa kwaeyama tawae Samuela iwalowen kolimiu.” ¹⁶ Mwa Saulo iwalo-pileyoi iba, “Iwalo dudulai kolimai iba donki silobailiko.” Na Saulo nige iwawalo-masalan madiyanane koina ana emala kin Isileli kalona mena kaiwena.

Saulo gitesipwa ilobai iyamala kin

¹⁷ Muli mena Samuela boda Isileli iyogagogonagilima silau yanuwa Mispa koina yo sitolo Yeoba manna mena. ¹⁸ Yo iwalo kolili iba, “Yeoba Isileli ala Yaubada, ana walo

bwaite besiele. ‘Yaleboimiu Itipita nimali mena yakele-yawatagilagimiu Itipita koina kanasiga kwalaoma Kenani. Yo tabe yaleboimiu kaba loina tupwaliyao ali loina kaikaiwena koina siula-matamatausagimiu.’ ¹⁹ Na komiu ami Yaubada kwasikotanan bwagana ileboimiu kami polowe meuloili kolili. Kabo kwawalo kwaba, ‘Ama kin yabo kwaeyama na iloina-yagimai.’ Na kwatolo Yeoba manna mena ami susu yo ami boda kolili.” ²⁰ Saugana Samuela iwalo susu Isileli meuloili silogogoma salina mena kabo Yeoba susu Beniyamina igitesipwai. ²¹ Kabo susu Beniyamina me natuliyao silaoma Samuela salina mena yo Yeoba Matile ana susu igitesipwai. Mwa susune kalona mena Yaubada Saulo igitesipwai iya Kisi natuna. Sigite-loyaloyai bodane luwana mena iya nigele.

²² Yo sineli Yeoba koina, “Gubesi, Saulo ilaomako bwaite koina?” Kabo Yeoba ali neli iya-maisa iba, “Ilaomako na iyaele ikeno-wadam gogo luwali mena.” ²³ Mwa sisagena silau sikele-yawatagilan yo siyoganama itolo boda luwaluwalili mena. Iya ilalakisosi kanakavao meuloili isaliya-gabaegili meuloili sisaema giligilina mena kali siga. ²⁴ Kabo Samuela iwalolau Isileli boda kolili iba, “Wagitai, Yeoba tomo bwaite igitesipwai iyamala ami kin. Nige yaboyoi Isileli kalola mena besiele iya.” Kabo tomo meuloili siyoga, “Ala kin yawasina imamalawe.”

²⁵ Kabo Samuela itolo yo kin kali loina iwalo-masalan tomo kolili. Yo ilele-lobiyen buki yabo koina mwa ilau ipei Yeoba manna

mena. Yo tomo iyawasa-yapileyoili kaigeda kaigeda ali yanuwa mena. ²⁶ Saulo tabe ilauyoi ana yanuwa mena Gibeya, tatao tupwaliyao kaikaiweli mekanakavao siya Yeoba kateli ikabitonagili siyamala Saulo kana tomuliyayao. ²⁷ Na tomo tupwaliyao yauyauleli Saulo sisinali kabo siba, “Tomone bwaine sowana kani ileboila?” Mwa nige mulolo yabo siwowolena koina. Mwa tabe Saulo nige walo yabo gamwana mena iyayawatagili kaiweli, bwai imwanougabaegilimo.

11

Saulo yanuwa Yabesi isaguili

¹ Kabo sauga yabo koina boda Amoni ali kin Neiyasi ana tokaleyayao ikalaili silau Isileli yanuwana esana Yabesi dedei Giliyadi koina, sidale-takikilan. Mwa Yabesi tomoliyao meuloili silau kin Neiyasi koina siba, “Komiu yo kai tawaloyameli tamiya dudulai yo sowana kamiya ami lolina yaulina mena.” ² Na kin Neiyasi kainali iyamaisa iba, “Nigele, bwaimwanamo tem meuloimiu kwatalam-wagimiu man ulaulamiu mena manpoumiu yakasi-gabaegili. Yapaisowai bwaine besiele na Isileli meuloimiu ami kaba mwalimwaline.” ³ Kabo Yabesi ali tautaubalao sikawanoi koina siba, “Kaliyate seben kuyelima kolimai na ama tosagenawasa ilau Isileli kalona meuloina kolili ali wasa iwolegili. Tem nige yabo ilaoma isasaguimai ee kabo katalamwagimai koliwo am nuwatu tawae uginauli kolimai.” Mwa ali kawanoi kaiwena Neiyasi italam besiele. ⁴ Saugana tosagenawasa silu-yawatagili Gibeya

koina iya Saulo ana yanuwa yo Neiyasi ana lolina siyawasayan tomo sibenalan kabo sivalam kainali lalakina mena.

⁵ Sauganane koina Saulo ilaomaya tano mena ipipileyoi yanuwa mena me ana bulumakauwo iyapaisowali ana tano mena. Na valam lalakina ibenalan yo ineli tomo tupwaliyao kolili iba, “Tawae iyawayawatagili tomone kolili? Gubesi kabo sivalavalam?” Yo ana wasa siwolena Yabesi ali tosagenawasa tawae ilaoma ali wasa iwolegili. ⁶ Saugana ana wasa siwolena kabo Yeoba Yaluyaluwana ana kaiwe ilobi italu koina kabo imunamunai lalakina kin Neiyasi kaiwena. ⁷ Kabo bulumakau labuiwa ikoyamateli yo iyetomtom-wagili yo iwolegili tosagenawasa kolili sikalai silotakikilan Isileli kalona meuloina koina siba, “Tem yaiya na nige Saulo yo Samuela iyayamuli kusulili yo nige ikakaleya Amoni kolili ee kani ana bulumakau iyetomtomwan bwaite besiele.” Saugana tomo walone bwaine sibenalan kabo Yeoba simatausan kaiwena ana kaiwe sigitaiyako Saulo koina. Yo tatao meuloili silaoma siyaboda kaigeda kabo meuloili siyawawatagili toyawa nige yabo imimiya-pileyoi yanuwane koina. ⁸ Biseki koina Saulo tatao iyasilili kali baibaiwa tili andeledi tausan (300,000) siya Isileli na siya Yuda kali baibaiwa teti tausan (30,000). ⁹ Yo siwalolau tosagenawasa kolili siba, “Kwalau kamikavao Yabesi Giliyadi tomoliyao kolili kwaba, ‘Bwaliga muli mena kabo ikala-pwasinasina kai kani kaleboimiu.’” Saugana tosagenawasa silau Yabesi ali wasa siwolena mwa siyaliyaya lalakina. ¹⁰ Kabo siwalo-

lau Amoni kolili siba, “Kani bwaliga katalamwag-
imai kolimiu na tawae kwanuwanuwatuine wag-
inauli besiele.” ¹¹ Boniyai mena Saulo ana
tokaleyayao iyakasali boda yaiyona siginauli na
nige naga itotomkewa na siyawatagili Amoni ali
kaba miya mena sikoyamayamateli kanasiga isae
kala pwasinasina. Siya nige sisisilae siyabubu-
gwaligwali kaigeda kaigeda ana kaba lau mena
ilau.

¹² Kaleyayao imwawasi mulina mena Isileli toka-
leyayao sineli Samuela koina siba, “Tomone
siya siwawalo yakato nige nuwanuwali Saulo
iyamala kin toweya siyaele? Kwayoganlima
kolimai na kakoyamateli?” ¹³ Na Saulo iwalolau
kolili iba, “Kansiga nige sowana tomo yabo
takoyamate kaiwena kabona kaliyatene koina
Yeoba Isileli ileboila kala tokalomagigiliwo ko-
lili.” ¹⁴ Yo Samuela iwalolau tomo kolili iba, “Ta-
lau Giligali koina yo Saulo takawa-yawasosiyen
iya ala kin.” ¹⁵ Mwa meuloili silogogo Giligali
koina yo sikawa-yawasosi Saulo iya ali kin Yeoba
manna mena. Yo lolabin pwaolina siginauli yo
Saulo mekalikava sikekan toyawa yo siyaliyaya
toyawa.

12

Samuela tomo Isileli ikabi-yakaiweli

¹ Samuela iedeedede Isileli kolili iba, “Tawae
ami nuwatu meuloina kwawalowen koliyau be-
siele yaginauliyako kolimiu. Mwa ami kin yabo
iyaele yaeyawako ibaguna-yagimiu. ² Mwa ami
kinne iya kami tololina. Na yau wagitaiyauko
yabelu kaiwena yatautaubala yo itogu ilike.

Yo natuguwao siyaele mekamikavao. Na yau saugana yakilakai-saema na yaemala tobaguna ilau ee kanasiga kabona. ³ Iyaele bwaite yatolo manimiu mena. Tem yagu lopwano yabo wagite-lobai kwawalo-masalan Yeoba koina, yo ana yaoyaolo tomona, manli mena. Tomo esana ana bulumakau yakalai? Yo tomo esana ana donki yakalai? Yo tomo esana yamwakotayan na ana wasawasa yakalai? Yo yaiya polowe yaolena? Yo yaiya ana mane mwakota mena yakalai koina iyamala kagu yaga na nige yayayamaisa? Nuwanuwagu yagu wasa kwaeyama na nuwagu kwawalo-yadudulai na yayamaisa.” ⁴ Kainana siyamaisa siba, “Nige tawae yabo naenaena ugiginauli kolimai, nuwana mwakota mena o mankikiwasi mena o nuwana kewali mena, meuloina nigele.” ⁵ Kabo Samuela iwalolau kolili iba, “Yeoba yo ana yaoyaolo tomona iya kin ami edeedede meuloina kaliyate kabona manli mena sikawa-yawasosi kaiwena nige tawae yabo naenaena yapapaisowai kolimiu.” Siba, “O, Yeoba ikataiyako.”

⁶ Yo Samuela tabe iwaloyoi kolili iba, “Yeoba Mosese yo Eloni igite-sipwaili. Mwa siya tubulao siyoga-yawatagilagilima Itipita koina, ⁷ koinaele kwatolo bwaite koina Yeoba manna mena na yawalo kolimiu ginauli lalakisosili iginauliliko tubulao kaiweli yo komiu tabe kaiwemiu yawalo-masalagili. Bwaine koina na ami pwanoli yawalo-masalagili kolimiu kaiwena nuwanuwamiu kin. ⁸ Beyabeyana Yakobo me ana susuwo silau Itipita kabo sidebalala bwaine koina bolime isa silaoko kolili kabo kamkamna

lalakina silobai yo sivalam Yeoba koina lebo kaiwena mwa Mosese yo Eloni iyawasali silau siyoganlima dedei bwaite koina simiya. ⁹ Na tubulaone siya Yeoba ali Yaubada yawasosi na iyamo silo-dagedagela-yan. Mwa italamwagili kali kaleyayao nimali mena. Kaba gite bwaite tomo Pilistiya, Mowabe ali kin yo tabe Sisela iya yanuwa Eisoli ali tokaleya ali tobaguna. ¹⁰ Mwa sauga meuloina tubulao lebo kaiwena siyogayoga-sae Yeoba koina siba, 'Kai kalopwano manim mena kaiwena kalodagedagela-yagiwo kapwalou pwano kokotomo Baal yo Asitate kolili. Kuleboimai kama tokalomagigiliwo nimali mena na kapwaloumo kowa koliwo.' ¹¹ Sauga meuloina Yeoba tomo kaigeda kaigeda iyawayawasayama yabo bwaimwana Gidiyon salina mena Belaki salina mena Yepidiya yo yau Samuela. Mwa Yeoba ileboimiu kami tokalomagigiliwo nimali mena yo kwamiya namwanamwa.

¹² Na saugana Neiyasi Amoni ali kin wagitai me ana tokaleyayao silaoma sikakaleyaimiu na wakataiyako Yeoba iya ami kin na iyamo kwawalo koliyau kwaba, 'Nigele, nuwanuwamaimo tem ala kin na iloina-yagila.' ¹³ Kabo kin wagigite-sipwaiwa iyaetele wakakawanoiwa mwa Yeoba iyeyawa kolimiu yo iya iloina-yagimiu. ¹⁴ Tem Yeoba kwamatausan yo ana walo kwaobigai yo kwatapwalolo yawasosi koina ami kinne tabe iya mekamikava Yeoba ana kamwasa kwamuliya yawasosi kani kwanamwanamwa. ¹⁵ Na tem nige kainana kwabebenalan yo ana lolina kwaokwatakwatan kani ana kaiwe mena

isibayanaemi u besiele beyabeyana tubumiyao isibayanaeli.

¹⁶ Koinaele sauga bwaite koina kwatolo mwanou na Yeoba ginauli lalakisosina iginauli manimiu mena wagitai. ¹⁷ Na sauga bwaite kita ala dedei mena nige galewa kana sauga. Besi na yau kani yakawanoi Yeoba koina kabo kani itutu yo ilogalewa. Bwaine koina na wakatai yakato ami pwanoli ilalaki molosi Yeoba manna mena na iyamo besimo wakawanoi kin kaiwena.” ¹⁸ Mwa Samuela iyoga-sae Yeoba koina. Sauganane koina itutu yo galewa italu. Mwa tomo meuloili Yeoba yo Samuela simatausagili kaliyatenane koina. ¹⁹ Kabo tomo meuloili siwalolau Samuela koina siba, “Ukwawanoi Yeoba am Yaubada koina kaiwemai kisi kaboita kaiwena kai ama pwanoliwa iyaele kaetulanyoi kin kakawanoiyan.”

²⁰ Samuela kainali iyamaisa iba, “Tabu kwamamatausi. Walo yawasosi iyaele pwanoli waginauliliko. Na iyamo tabu Yeoba kwamimiya-dagedagelayan, kwatapwalolo koina kate-yawasosimiu mena. ²¹ Tabu Yaubada kwalologabaen na kwalau kokotomo kolili kwapwalopwalou. Siya ginauli bwagabwaga molosi, nige ginauli yabo namwanamwana kani sigiginauli kolimiu yo tabe kani nige sileleboimiu. ²² Yeoba nige sowana isikotanagimiu yawasosi kaiwena ibomamo igite-sipwaimiu ana tomoyao esana kana benali namwanamwana kaiwena. ²³ Na yau nige sowana yalopei kawanoi Yeoba koina kaiwemiu. Tem na yalopei kawanoi kaiwemiu kani

yalopwano Yeoba manna mena. Yo kamwasa dudulaina kani yayakenayagimiu. ²⁴ Sowana wakatai yadudulai na Yeoba kwamatausan yo kwatapwalolo yawasosi koina katemiu meuloina mena. Naga kwanuwatui ana paisowa lalakili ipaisowaili kolimiu. ²⁵ Tem na pwanoli mumugana waginaginauli-kalatan kani komiu yo ami kinne Yeoba ikele-gabaegimiu dedei bwaite koina.”

13

Saulo ilopwano topwaoli ali paisowa iginauli

¹⁻² Saulo Isileli iloinayagili bolime labui imwawasi kabo tatao kali baibaiwa tausan yaiyona (3,000) Isileli kalona mena igite-sipwaili siyamala ana tokaleyayao. Tausan labui (2,000) ikalaili mekanakavao simiyamiya yanuwa Mikimasi yo Betele dedeili mala koyakoyana mena na tausan kaigeda (1,000) iyawasali silau Diyonatan ana kaba miya mena yanuwa Gibeya susu Beniyamina ali dedei mena. Na tomo meuloili iyawasali sipileyoi ali yanuwa mena.

³ Diyonatan me ana tokaleyayao silusae Pilistiya ali kaba gogo mena Geba koina meuloili siunuili. Yo wasali ilau Pilistiya sibenalan. Mwa Saulo tosagenawasa iyawasali Isileli meuloina koina bwagigi siyui-takikili yo siba, “Ibeliu kwabenali.” ⁴ Yo Isileli meuloili wasa sibenalan siba, “Saulo ilau Pilistiya ali kaba gogo mena mwa iunuili kabo Pilistiya simunamunai molosi Isileli kolila.” Yo siwaloyoi siba, “Tatao kwalogogo yanuwa Giligali Saulo koina.” Mwa siginauli besiele. ⁵ Na Pilistiya silogogo yoi Isileli

sabi kaleyaili. Ali waga niuniuli kali baibaiwa tausan yaiyona (3,000) yo tokaleya simwalisae kali baibaiwa sikisi tausan (6,000). Na siya kaekaeli mena silaulau sibaibaiwa molosi besiele gelegelesa, mwa sisae sigogoya Mikimasi Beteiben tete kaluwabuna mena. ⁶ Isileli si-bomayoi sikatai-lobaili ali pwanoli ilalakisosi kaiwena Pilistiya sibaibaiwasosi na siya nige sibabaibaiwa. Kabo tupwaliyao silau sikenowadam veku gulali mena dupa mena tupwaliyao silau gunuwala mena, gula mena. ⁷ Yo tabe tupwaliyao Yolidan silopanaishi susu Gata ali dedei mena yo Giliyadi. Na Saulo Giligali koina imiyamiya. Tokaleyayao meuloili mekanakavao simatausi kateli siwakaka yo sitabutabubu.

⁸ Kaliyate seben isanasana Samuela kaiwena, kaiwena ana laoma kana sauga igoluyako na iyamo nige ilalaoma Giligali mwa tokaleyayao siyatubu silogwaligwali. ⁹ Kabo Saulo iwalo, “Pwaoline siya tagabu-wolili wakalailima yo labin kana pwaoli besiele wakalailima koliyau.” Yo sikalai silawan siwolegili koina na ipwaoliyan Yeoba koina. ¹⁰ Saulo pwaoli paisowana iyemwawasi kabu Samuela iyawatagili. Saulo itolo ilau yakato Samuela imuloloi. ¹¹ Na Samuela ineli Saulo koina iba, “Na tawae uginawane?” Kainana iyamaisa iba, “Tokaleyayao silogabaegau silowasiko na kowa am saugawa ugegoluwa koina nige kuyayawatagilima yo Pilistiya tokaleya boda sigogoko Mikimasi koina. ¹² Yabatoko kani silobima bwaite koina Giligali na sikaleyaimai. Nige yakakawanoi Yeoba koina ana sagu kaiwena. Mwa yabomamo yagu

kepate koina mwa pwaoline yagabu Yeoba koina kaiwena nige sowasowagu yasanaiwo.” ¹³ Na iyamo Samuela iwalolau koina iba, “Yauyaule kowa, Yeoba am Yaubada ana loina nige ugigitekalatan yo kumumuliya. Tem ugitekalatan yo kumuliya-dudulai kani Yeoba ikabi-yakaiweo yo tubumwao yaso muliye siyamala toloinao Isileli kalona mena kanasiga yo kanasiga. ¹⁴ Mwa kani am kaba loina nige imimiyayai, kaiwena Yeoba ana loina nige kumumuliya. Mwa Yeoba iya iboma ana gitesipwa katena mena tomonane iya kani ipei ana tomoyao ibagunayagili.”

Isileli kali polowe na Pilistiya ali kaba kaiwe

¹⁵ Yo Samuela Giligali ilogabaen yo isae Gibeya siya dedeine Beniyamina ali dedei kabo Saulo itolo yo tomo siya tokaleyayao mekanakavao simiyamiya iyasilili yoli sikisi andeledi (600). ¹⁶ Kabo Saulo yo natuna Diyonatan ali tokaleyayao mekalikavao sigogoya Gibeya. Na Pilistiya ali tokaleyayao sigogoya yanuwa Mikimasi. ¹⁷ Na Pilistiya boda yaiyona siyawasali silau Isileli ali yanuwao kolili kabo ali gogo sikwayaili. Boda yabo silau siyawatagili kamwasa ilau Opela yanuwa Suwali. ¹⁸ Na boda labuina silobi kamwasane ilau Betoloni, na boda yaiyonana silau kamwasa isae mala koyakoyana mena kana koleya ilau Seboim galogalowana mena tagitegitelau yanuwa leleyanna mena.

¹⁹ Yo tabe nige yabo tomo Isileli kalona mena sowasowana pwawati aeyan ipaisowai o itutu. Pilistiya nige sitatalam na paisowane bwaite siyakataili kaiwena siba kisi Isileli sibomamo

sitolo yo ali kaleya gogoliyao siginaulili besiele ali kaleya kelepana yo wamali. ²⁰ Mwa Isileli sitolo silobi Pilistiya kolili ali gogo sikalaili yaso giyagiyali, madaka, kilam, wamali, yo naipi, kaba tomtom-witi silobi siwolegili sivakilili. ²¹ Yo Pilistiya ali maisa siliba kikiuna kaigeda tem yaso giyagiyali o tem bulumakau ali kaba pan-kalatagili, na kilam yo poke siliba kikiuli labui. ²² Koinaele kaleya kana kaliyate koina Isileli meuloili nige ali gogo kaleya, bwaimwanamo Saulo yo natuna Diyonatan. ²³ Pilistiya tokaleyayao silau sigogoya Mikimasi ana dedei mena kamwasa giligilina mena kaba lusola koina.

14

¹ Kaliyate yabo koina Saulo natuna Diyonatan iwalolau ana kaleya gogona kana tokayale koina iba, “Kulaoma talopanaisi Pilistiya ali kaba gogo mena.” Na tamana nige nuwana mena ipepei. ² Na Saulo imiyamiya mayau pomegleneiti yaulina mena yanuwa Migilon koina yanuwa Gibeya salina mena. Yo tomo yoli sikisi andeledi (600) siya tokaleyayao mekanakavao simiyamiya. ³ Na topwaoli Aiya iyaele luwali mena kana kaleko esana ipodi iluwui. Aiya iya Ikabodi natuna kanakava esana Aitubi na Aitubi tamana esana Peniyasi na Peniyasi tamana esana Ilae. Iya tauna kona Yeoba ana topwaoli yanuwa Sailo koina. Na Diyonatan ana laune kaiwena nige tomo yabo ikakatai.

⁴ Na kaba lopanaisine ilalau Pilistiya ali kaba miya mena papali labui mala naenaena. Malanaenaene yabo esana Bosesi yo yabo esana

Senei. ⁵ Papali labuine yabo tete bomatu mena Mikimasi manna mena yo yabo tete yavana mena Geba manna mena. ⁶ Diyonatan iwalolau ana kilakai gogo kaleya kana tokayale koina iba, “Kulaoma talopanaishi talau Pilistiya ali kaba gogo mena siya nige nigwenigwe tomonliyao kolili. Nuwana kani Yeoba ginauli yabo iginauli kaiwela. Bwagana tabaibaiwa o nuwana nige tababaibaiwa nige ginauli yabo sowasowana Yeoba ana sagu ikausi kolila.” ⁷ Mwa kainana iyamaisa iba, “Tawae kunuwatui uginauli bwai talaowamo yau talatalamgu koliwo.” ⁸ Kabo Diyonatan iba, “Inamwanamwa talopanaishi talau talomayale kolili na sigitaila. ⁹ Tem siwalo kolila siba, ‘Kwasanasanawaya kanasiga kasaewa kolimiu’ tatolomo tasanasana tabu tasasae kolili. ¹⁰ Na tem siba, ‘Kwasaema kolimai’ takawasae kaiwena bwainene kilakilala kolila Yeoba italamwagiliko nimala kalona mena, kani taunuili.”

¹¹ Kabo yoli labuiwa silopanaishi yo siutumayale Pilistiya tokaleya kolili mwa sigitaili yo sitalawasi-yagili siba, “Wagitaili Ibeliu tokenokeno-wadamwa gula mena kabu sinene-yawatagilima.” ¹² Kabu siyogalau Diyonatan yo ana kilakai tokayale gogo kaleya kolili siba, “Ee kwasaemaya kolimai na sanapu kayakenayagimiu.” Mwa Diyonatan iwalolau kana tosagu gogo kaleya kana tokayale koina iba, “Yavinae baguna na kowa kani muligu mena kuvinaema. Kaiwena Isileli ala Yaubada Pilistiya italamwagiliko nimala mena kani kabona taunuili.” ¹³ Yo Diyonatan ivinae baguna mala naenaenawa koina nimana yo

kaena iyapaisowali. Na ana tokayale gogo kaleya salina mena. Yo Diyonatan Pilistiya kaleya kana tobagunao tupwaliyao itubali-yabekuli na ana kilakai salina mena itolo yo ikoyamateli. ¹⁴ Kaleya bagubagunana koina Diyonatan me ana kilakai gogo kaleya kana tokayale mekanakava yoli tuwenti (20) siunuili dedei kikiuna kalona mena. ¹⁵ Mwa Pilistiya tokaleya meuloili siya simiyamiya ali kaba gogo mena yo tabe siya koya mena meuloili kateli siwakaka yo simatausi lalakina yo tabe nuwali sipwanopwano. Yo mwanikiniki bwatano inukui itabubu kaiwena Yeoba ana kaiwe iyawatagili.

Isileli Pilistiya sitawoili

¹⁶ Saulo ana tokabi kevanaiwo manli ilau Gibeya koina susu Beniyamina ali dedei mena Pilistiya tokaleyayao sisagena bwagabwaga me ali nuwa-pwanopwano. ¹⁷ Silau Saulo ana wasa siwolena, kabo iwalo kolili iba, “Tokaleya kwayoga-gogonagilima na kwaloyai yaiya iya nige mekalakava.” Mwa siloyai yo silobai Diyonatan me ana kilakai nige simiyamiya.

¹⁸ Yo Saulo iwalolau topwaoli Aiya koina iba, “Yeoba ana kelabilabin kamwasana kana dedewaga wakalaiyama.” ¹⁹ Saugana Saulo iyaelemo iedeedede topwaoli Aiya koina na Pilistiya ali kaba gogo mena matausi yo nuwa-pwanopwano ilalaki molosi yo siwuiwui-keikeile mwa iba, “Besi. Nige sowana Yeoba ana nuwatu taloyai.” ²⁰ Kabo Saulo me ana tokaleyayao

silusae kaleya luwana mena sigite-lobaili Pilistiya nuwali sipwanopwano molosi. Mwa sibomayoi ali kaleya kelepana koina siunuyamateli siboita. ²¹ Tauna kona Isileli tupwaliyao silau sipatu Pilistiya kolili yo simiyamiya waya Pilistiya ali kaba kaleya mena. Sauganane koina sitolo-keile Isileli kolili na Saulo yo Diyonatan sisaguili kaleya koina. ²² Besiele siya tauna kona tabe siyabubu silau susu Ipeleim ali dedei mena sikeno-wadam dedei mala koyakoyana mena, mwa wasa sibenalan Pilistiya siyabubu kabo sisagena-tolo kabo mulili mena sisagena sikele-tawoili. ²³ Kaleya ilikwako ilaoko Beteiben ilogabaen. Na kaliyatenane koina tomoyao Isileli Yeoba ileboili kali tokalomagiliwo nimali mena.

Diyonatan Saulo ana yakasisi ilikwai yo kamwakamwa ikan

²⁴ Muliya kabo silau kaleya koina na Saulo lolina kaikaiwena iwalowen kolili iba, “Kisi tomo yabo ukekan kanasiga kaleya mena yagumyai kagu kaleyayao kolili. Tem yaiya kowa nige lolina bwaite kuyayakasisi-yan na ukekan kanasiga dabwelo isugu Yeoba kani ikawagulaiwo.” Mwa tokaleyayao nige sikekekan mwa meuloili yoli sisawosawowoli. ²⁵ Kabo meuloili silusae gunuwala mena yo kamwakamwa sigitai bwatano mena. ²⁶ Saugana silusae gunuwala mena yo kamwakamwane sigitai ididididi-yawatagili na iyamo nige yabo nimana ilalau na ikalai inunuma kaiwena kawa-gulane sibenalanako mwa simatausi. ²⁷ Na Diyonatan nige ikakatai tamana ana loinane mwa ana

sige isuna iyagalawan itupa-lapan yo bwasina ikalaiyama ana sige mena inuma yo yona sikaikaiwe. ²⁸ Kabo tokaleya yabo iwalolau Diyonatan koina iba, “Tamam lolina kaikaiwena ipei iba tem yaiya kan ikan kani kawa-gula ilobai Yeoba koina. Iya kaiwena mwa yomai sisawo-sawowoli kaiwena nige kan yabo kakakan.”

²⁹ Yo Diyonatan iwalo iba, “Tamagu ana lolina ipepeine kita Isileli kala polowe iyalalaki. Ugitai saugana kamwakamwa bwasina kikiuna yanuma mwa yogu sikaikaiwe. ³⁰ Tem tamagu italam-wagila na kala kaleyayao kan siyayabubu-gabaegili kolili takekan na yola sikaikaiwe kani Pilistiya sibaibaiwa taunuili.”

³¹ Kaliyatenane koina Isileli sitolo yo Pilistiya sitawoili sikoyamateli iyatubuya yanuwa Miki-masi koina yo ilau kanasiga Aidalon. Yo guliyam kaiwena kamnali sinae yo yoli sisawosawowoli.

³² Mwa dabwelo isugu kabu mwayamwayau sisagena silau ginauli sikwayaili Pilistiya kolili yo tabe sipi yo bulumakau menatuliyao siunuili sinigwaili bwatano mena mekwasi-kwasineli simiyasio mekilaili sikekan, kaiwena siguliyam molosi. ³³ Yo Saulo ana wasa siwolena siba, “Tokaleya silopwano Yeoba manna mena kaiwena buluma kilaina kwasikwasinena sikanyako.” Kabo Saulo iba, “Komiu lolina kana tolikwai veku yabo lalakina kwayatapip-iliyama koliyau. ³⁴ Kwalau tokaleya kwawalo kolili ali sipi yo ali bulumakau sikalailima bwaite koina. Siunuili vekune bwaite koina yo kwasineliyao siyadidi-gabaegili yo siloliga sikekan. Na tabu Yeoba ana lolina sisisinali.”

Kabo sikele-gogo silaoma bwaine koina siloliga yo sikekan. ³⁵ Kabo Saulo kaba pwaoli ikabi Yeoba koina. Na bwaite ana sauga bagubagunana kaba pwaoli ikabi.

³⁶ Yo Saulo iwalo tokaleya kolili iba, “Kani boniyai talobi Pilistiya meuloili ali gogo takwayaili yo meuloili taunuyamateli tabu yabo itutupwa. Ilau kanasiga itomkewa ilayan gwaligwali.” Yo kainana siyamaisa siba, “Tawae kunuwanuwatuine inamwanamwasosi bwai uginauli mowoi.” Na iyamo tabe topwaoli Aiya iba, “Kani naga Yeoba ana nuwatu taloyai na takatai.” ³⁷ Kabo Saulo Yeoba koina ineli iba, “Gubesi yalobi Pilistiya yakalaili o besi? Sowana kutalamwagili Isileli nimali mena?” Na Yeoba Saulo ana kawanoi nige iyayamaisa kaliyate-nane koina. ³⁸ Mwa Saulo iba, “Tokaleya kali tobagunao meuloimiu kwalaoma bwaite koina na taloyai yaiya pwanoli iginauli kaliyate kabona koina. Pwanoli esana iginauline?” ³⁹ Kagu lulu Isileli ali Yeoba me yawasina esana mena iya tolebola nuwana natugu Diyonatan o nuwana yaiya bwai kani iboitamo.” Mwa tabe nige yabo kainana iyayamaisa. ⁴⁰ Yo Saulo iwalolau Isileli tokaleyayao kolili iba, “Komiu kani kwatolo waya bwaimwa koina na yau me natugu Diyonatan kani katolo bwaite koina.” Mwa kainana siyamaisa siba, “Tawae kunuwatui inamwanamwa sosi uginauli besiele am nuwatune.”

⁴¹ Kabo Saulo ineli Yeoba Isileli ali Yaubada koina iba, “Tawae yaina nige yagu kawanoi kuyayamaisa? Nuwanuwagu walo yawasosi

kuyeyama tem pwanoli imiyamiya yau yo Diyonatan kolimai kuyamayale veku Ulim koina na tem tokaleya ali pwanoli kuyamayale veku Tamim koina.” Kabo topwaoli veku ikalai iya-paisowa lopwano imayale Saulo me natuna Diyonatan kolili. ⁴² Tabe Saulo iwaloyoi iba, “Vekune ugwabaegili yoi yau yo natugu Diyonatan luwaluwalimai mena.” Mwa sigin-auli besiele kabo silobai Diyonatan iya lopwanone iginauli. ⁴³ Kabo Saulo iwalolau Diyonatan koina iba, “Kuwalomasala koliyau ginauli esana kupaisowaine?” Kabo kainana iyamaisa iba, “Yagu sige isuna mena kamwakamwa yatupa-lapan koina na yakalaiyama yanuma, koinaele yatalamwagau besimo yaboita.” ⁴⁴ Kabo Saulo iba, “Natugu, walo yawasosi kuboita. Tem nigele, yakawanoi Yeoba koina maisa polopolowe molosina iginauli koliyau.” ⁴⁵ Na tokaleyayao siwalo Saulo koina siba, “Diyonatan iya mwa kita Isileli ileboila. Mwa kani kuwalo iboita? Kani nigele. Kakawalulu Yeoba Tokaiwesosi esana mena nige sowana yona wauna yabo ukwabi-tonan, kaiwena kaliyate kabona Yeoba isagui yo paisowa lalakina iginauli.” Yo Diyonatan ilivasi nige sowana iboita. ⁴⁶ Mwa Saulo ilopei nige Pilistiya itatawoili yoi na ikabigabaegili sipileyoi ali dedei mena.

Saulo ana kaleya yo natunao edeededeli

⁴⁷ Saugana Saulo iyamala Isileli ali kin iyatubu ikaleya Isileli kana tokalomagigiliwo dedei uloina uloina kolili. Siya Isileli simiyatakilagili, Mowabe, Amoni, Idoma, Soba, siya

me ali kinwo yo Pilistiya. Toisabo dedei kolili ikaleya sauga meuloina iunuili, ⁴⁸ kaiwena me ana katepatu yo me ana kaiwe ikalekaleya. Besiele tabe Amaleki iunuili siya tauna kona silaoma yo Isileli ali gogo sikwayaili. ⁴⁹ Saulo natunao tatao esaliyao bwaite, Diyonatan, Isibi yo Malikisuwa. Natunao sinesineo labui tobagubaguna esana Melabi, tomulimuliye esana Mikali. ⁵⁰ Saulo wainena esana Ainowami iya Aimasi natuna. Ana tokaleyayao kali tobaguna esana Abina iya Saulo tamana Kisi kanakava esana Neli natuna. ⁵¹ Kabo Saulo tamana esana Kisi na Abina tamana esana Neli. Kabo Kisi kanakava Neli siya yoli labuine taubala esana Abiyeli natunao. ⁵² Saulo yawasina meuloina koina me ana tokaleyayao sikalekaleya Pilistiya kolili. Na Isileli tataoliyao sauga meuloina igitagitaili tem yaiya ikaiwe yo ikatepatu ikalai iyamala ana tokaleya.

15

Saulo boda Amaleki iunuili

¹ Samuela iwalo Saulo koina iba, “Yau mwa Yeoba iyawasayauma koliwo yayaoloiwo mwa kuyamala kin Isileli meuloina koina. Na kubenali am wasa ilaomaya Yeoba koina. ² Bwaite besiele Yeoba kainana, ‘Kani Amaleki yayakamkamnali kaiwena Isileli tauna kona Itipita koina siyawatagilima ali kamwasa simiya-kausi yo sikaleyaili. ³ Koinaele me am tokaleyayao kani kwalau wagumyai Amaleki kolili ali yanuwa meuloina kwasiba-yanayanae kisi ginauli yabo wakabi-pei, taubala, keduluma,

melumelu, melumelu susususuna, bulumakau, sipi, kameli yo donki.’ ”

⁴ Yo Saulo itolo susu Isileli kalona mena tu andeledi tausan (200,000) ikele-gogonagili na susu Yuda kolili ten tausan (10,000) ikalaili. Yo meuloili iyamiya-gogonagili yanuwa Telaima koina siya ana tokaleyayao. ⁵ Kabo Saulo ana tokaleyayao ibagunayagili Amaleki ali yanuwa lalakina galogalowana mena na koina Amaleki sikeno-vakasili. ⁶ Yo Saulo walo iyawasa boda Keni kolili siya simiyamiya Amaleki luwali mena iba, “Dedei bwaimwana kwalogabaen kisi Amaleki mekamikavao kaunu-kaigedaimiu, kaiwena tauna kona boda Isileli siyawatagilima Itipita koina silaoma komiu tubumiyao simulolo sosi kolili.” Saugana boda Keni wasa sikalai kabo Amaleki silogabaegili sitolo yo silowasi. ⁷ Kabo Saulo me ana tokaleyayao silusae Amaleki siunuili iyatubu yanuwa Abila koina ilau yanuwa Sulu koina Itipita dedei pwatana tete kaluwabu mena. ⁸ Amaleki meuloili siboita kaleya kelepana mena na ali kin Eigagi ibomamo sikabi-kalatan. ⁹ Eigagi ibomamo yawasina sileboi besiele tabe sipi yo bulumakau namwanamwaliyao me natuliyao sinisinibuli. Ginauli meuloina namwanamwaliyao sikalaili na ginauli meuloina naenaeliyao sisibayanaeli.

¹⁰ Yeoba kainana ilaoma Samuela koina iba, ¹¹ “Nuwagu inae kaiwena Saulo yapei ikin na kabona dagelana iyeyama koliyau kaiwena tawae yagu walo koina nige igiginauli besiele.” Saugana walo bwaite Samuela ibenalan

inuwanuwatu lalakina yo iyogayogasae Yeoba koina boniyai meuloina mena. ¹² Yanuwa ilayan malala kikiuna Samuela ikeno-tolo yo ilau Saulo kaiwena. Yo tomo siwalolau koina siba, “Saulo ilaoko yanuwa Kameli yo veku kilakilala yabo iyatolo esana kana kawa-namwanamwa kana nuwatu-kalatan kaiwena. Bwaine koina kani ilobi Giligali.”

¹³ Saugana Samuela Saulo ilobai kabo Saulo iba, “Yeoba iwalo-muloloiwo. Yeoba ana walo meuloina yapaisowai besiele.” ¹⁴ Na Samuela iba, “Na gubesi kabo sipi yo bulumakau sivalam kainali tenagu mena yabenabenalagiline, awa?” ¹⁵ Mwa Saulo iba, “Tokaleya siya ali paisowa. Sipi yo bulumakau kali koleya namwanamwasosili sinisinibuli siunu-peili mwa sikalaili yakato sipwaoli-yagili Yeoba koina. Na meuloili kakoya-boitaliko.”

¹⁶ Kabo Samuela iwalo koina iba, “Kumwanou. Na am wasa yaeyawa boniyai mena tawae Yeoba iwalowen kaiwem.” Saulo iba, “Yagu wasa kuyeyama.” ¹⁷ Kabo Samuela iba, “Bwagana tauna kona kowa kuboma ugitaiwo yakato kowa tomo bwagabwaga na iyamo kowa kulaoma kuyamala susu Isileli meuloina ali kin. Besiele, awa?” ¹⁸ Na laina Yeoba iyawasao kulau na tem paisowa yabo uginauli. Yo iwalo koliwo iba, ‘Kulau ukaleya Amaleki siya tomo naenaeli kolili kanasiga nige tupwa yabo imiyamiya, meuloili kuyemwawasili.’ ¹⁹ Na tawae kaiwena Yeoba ana walo nige kuoobigai? Tawae kaiwena mwayamwayau mena Amaleki ali gogo ukewalili? Mwa pwanoli lalakisosina ugin-

auli Yeoba manna mena.” ²⁰ Saulo kainana iyamaisa iwaloba, “Na iyamo Yeoba kainana yaobigai yo paisowawa iwawalowenwa mwa iyawasayau yalau yaginauli. Yalau Amaleki meuloina yaunu wolili na ali kinmo Eigagi yapan mwa yalawanama. ²¹ Siya tokaleyayao kaleya mena yakayakan namwanamwaliyao sikwayaili silawagilima Giligali yakato sipwaoliyagili Yeoba am Yaubada koina.”

²² Samuela iwalo-pileyoi Saulo koina iba, “Ginauli esana koina Yeoba iyaliyaya kaiwena? Pwaoli ugwabu o nuwana kainana kana obiga? Ana walo tabenalan tamuliya taobigai iya inamwanamwasosi muli mena kabo pwaoli. Obiga yo gamwakabi iya inamwanamwasosi kabo sipi tataoliyao katukatutuli tagabuli kana pwaoli kaiwena. ²³ Tem tagamwa-panapanawa Yeoba koina pwanolina iya besiele kalawe ana paisowa. Tem tanuwatu-sae tagagasa Yeoba koina naena ipagan kani tapwalopwalouya kokotomo kolili. Kaiwena kainana nige ugagamwa-kabiyau mwa koinaele isikotanagiwo kani nige ikakawa-kin-yagiwo yoi.”

²⁴ Kabo Saulo kainana iyamaisa iba, “Walo yawasosi yalopwanoko Yeoba kainana koina yo am walo-yasanapuyau koina. Tokaleya yamatausagili mwa ali nuwatu mena yapaisowa.

²⁵ Na yakawanoi koliwo yagu pwanoli kunuwatu-pwaike na kowa yo yau tapileyoi tokaleya kolili na yatapwalolo Yeoba koina.”

²⁶ Mwa tabe Samuela iwaloyoi iba, “Genuwagu. Kani nige yalalaowa koliwo. Kaiwena Yeoba kainana kusikotanan mwa tabe Yeoba

isikotanagiwo genuwana kowa kani nige ikakawa-kin-yagiwo yoi Isileli meuloina koina.”

²⁷ Mwa Samuela itagela-keile yakato ilalau na Saulo nimana iyagayan kana kwama yakasisi malamalawena isuna ikabi-kalatan yo imomosi mwa itabe-igali. ²⁸ Samuela iwalolau Saulo koina iba, “Yeoba kaliyate kabona Isileli ana

kaba loina ikele-gabaen koliwo na iwolena tomo yabo koina iya inamwanamwasosi kabo kowa. ²⁹ Yo Isileli ana Yaubada wasawasana nige sowana imwakota yo nige sowana ana nuwatu ibui kaiwena iya nige besiele kita tomo na ana nuwatu ibuili.” ³⁰ Kabo Saulo kainana iyamaisa iba, “Yalopwanoko na kategu kowa. Yakawanoi koliwo tem sowana kuyakasisi-yagau yagu tomo Isileli me ali tobagunao manli mena. Kabo kowa mekaukava tapileyoi na yatapwalolo Yeoba am Yaubada koina.” ³¹ Kabo sipileyoi yo Saulo itapwalolo Yeoba koina.

³² Yo Samuela iba, “Eigagi Amaleki ali kin kwayogan ilaoma koliyau.” Yo Eigagi me ana yaliyaya yo me ana katepatu ilaoma nuwana mena iba, “Walo yawasosi boita kana malimali meuloina imwawasiko kani nige tawae yabo.”

³³ Na iyamo Samuela iwalo koina iba, “Am kaleya kelepana koina tomo kuunuili yo sinesineo sibaibaiwa nige natuliyao sipapagan. Kabo besiele yau kani yakoyaboitao na sinam nige natuna.” Kabo Samuela ana kelepa ikalai yo Eigagi ikoyamate yanuwa Giligali koina Yeoba manna mena. ³⁴ Yo Samuela itolo yo ilau ana yanuwa mena Lama. Na Saulo isae ana nume mena Gibeya. ³⁵ Kabo Samuela nige sauga

yaboyoi ilau Saulo igitai yoi kanasiga Samuela ana sauga imwawasi. Na Samuela me ana nuwapolowe Saulo kaiwena. Tabe Yeoba me ana nuwanae Saulo saugana iyamala kin Isileli koina mumugana kaiwena.

16

Samuela Deibida iyaoloi

¹ Yeoba iwalolau Samuela koina iba, “Tawae kaiwena sauga imamalawesosi na nagamo ku-valavalam Saulo kaiwena? Yasikotananako nige tabe yakakawa-kin yoi koina. Isileli kaba lolina meuloina kalona mena kani nige iloloina yoi. Na am olibe olo ukwalai yo bunama koina kusuwe-yapowon, ukwalai na kulau Bedeliema tomo yabo esana Yese koina. Natunao tatao kolili yabo yagite-sipwaiyako iya kani iyamala kin.”

² Na Samuela iba, “Gubesi yagu lau kana koleya? Tem Saulo ibenalan kani ikoya-boitayau.” Yeoba iba, “Bulumakau natuna sinena waluwaluna ukwalai mekamkava na kuwalo kuba, ‘Yalaoma yapwaoli Yeoba koina’.” ³ Yo kaina kuyawasa Yese koina ilaoma pwaoli mena kabo tawae yawalowen koliwo na kupaisowai. Na natunane yayakenayagiwo toisabo game iya bwaimwana kuyaoloi kulukuluna kutabuwana yau kaiwegu.”

⁴ Tawae Yeoba iwalowen Samuela koina igin-auli besiele ana nuwatune. Saugana Samuela iyawatagili Bedeliema koina tautaubalao meuloli sigitai kateli siwakaka yo sitabubu. Kabo silaoma salina mena sineli koina siba, “Gubesi? Daumwali mena kulaoma?” ⁵ Samuela kainali iyamaisa iba, “Besiele, daumwali mena yalaoma

na yapwaoli Yeoba koina. Kwayakasisi-yagimiu na bwaliga kwalaoma koliyau tapwaoli.” Muli mena Samuela Yese me natunao iwalo-muloloili. Imwawasi iwalo sipileyoi ali nume mena na bwaliga sipileyoima pwaoli kaiwena.

⁶ Saugana Yese me natunao siyawatagili Samuela koina manna ilau Ilaiyabi, iya Yese natuna bagubagunana, imankulakulai mwa Samuela nuwana mena iba, “Walo yawasosi bwaite iya Yeoba ana gitesipwa tomonaele itotolo Yeoba manna mena.” ⁷ Na Yeoba iwalo Samuela koina iba, “Tabu kana koleyao yo saliyana koina kumanmankulakulai bwaimwana nige tawae yabo koliyau. Kaiwena yau yagu gitesipwa nige besiele komiu tomo ami gitesipwa. Komiu yona koina wagitegitelau na yau katena koina yamanman-kulakula.”

⁸ Tabe Yese Abinadaba iyoganama ilau Samuela manna mena itolo. Na Samuela iba, “Bwaite iya nige Yeoba ana gitesipwa tomona besi.”

⁹ Tabe Yese iwaloyoi Sama ilau Samuela manna mena itolo. Na tabe Samuela iwaloyoi ana walo kaigedana iba, “Iya tabe bwaite besiele Yeoba nige igigitesipwai.” ¹⁰ Yese bwaine besiele iginauli natunao yoli seben kolili silau Samuela manna mena sitolo na iyamo Samuela iba, “Nige yabo natumwaone bwaite kolili Yeoba igigitesipwai.” ¹¹ Mwa Samuela ineli Yese koina iba, “Natumwaone bwaite kali baibaiwa ele?” Yese iba, “Kali tomulimuliye molosi iyaele sipi igitegitelatalagili.” Mwa Samuela iba, “Walo kuyawasa ilau koina na ilaoma. Kani nige yamimiyasio kanasiga iyawatagilima kabo tamiyasio pwaoli

kanna takan.” ¹² Yo Yese tomo yabo iyawasa ilau kaiwena yo iyoganama. Saugana siyoganama kana koleya inamwanamwasosi yo manna kana koleya sinamwanamwa. Mwa Yeoba iwalo Samuela koina iba, “Ee gamenaele bwaimwana olo kusuwai kulukuluna mena na kuyaoloi.” ¹³ Kabo Samuela olone ikalai yo Deibida kulukuluna mena iyaoloi kanakavao manli mena. Kaliyatenane koina na mulina mena Yeoba Yaluyaluwana ana kaiwe ilobi Deibida koina. Yo Samuela ipileyoi ilau Lama.

Deibida ipaisowa Saulo kaiwena

¹⁴ Yeoba Yaluyaluwana Saulo ilogabaen na yaluyaluwa naenaena Yeoba iwolena Saulo koina kabu sauga tupwana iyakamkamna. ¹⁵ Kabu ana topaisowa siwalolau koina siba, “Ugitai yaluyaluwa naenaena Yeoba italamwan iyakamkamnao yo tabe iulaulamatausagiwo. ¹⁶ Koinaele kin kutalamwagimai na kalau tomo yabo kaloyai iya tovenu api namwanamwasosina na mesabana tem yaluyaluwa naenaena ilaoma koliwo iya kani ana api ikoi na kamnam inamwanamwa.” ¹⁷ Kabu iwalolau kolili iba, “Inamwanamwa, kwalau kwaloya tem tomo yabo tovenu api namwanamwana kwalobai kwayoganama koliyau.” ¹⁸ Na topaisowa yabo kainana iyamaisa iba, “Game yabo yagitai iya api kana koi ikatai. Iya game katekatepatuna yo kana koleya inamwanamwa yo tabe iya tokaleya namwanamwana. Iya iedeede me ana katai

yo tabe Yeoba mekanakava. Iya Yese tomo Bedeliema natuna yabo.”

¹⁹ Kabo Saulo tosagenawasa iyawasali silau Yese koina kainana siwalowen bwaite besiele, “Natum iya togite-kalatan sipi esana Deibida kuwalo ilaoma koliyau.” ²⁰ Yese Deibida iyawasa ilau Saulo koina me kana nima kabikabi donki kaigeda beledi sitauli pwatana mena oine patu kaigeda yo gouti natuna kaigeda. ²¹ Saugana Deibida ilaoma Saulo koina ikalai ana topaisowa. Imulolo lalakisosina koina yo muli mena igitesipwai ana gogo kaleya kana tokayale. ²² Mwa Saulo walo iyawasa ilau Yese koina iba, “Yayaliyaya Deibida kaiwena kabo kutalamwan iyamala yagu topaisowa.” ²³ Saugana tem yaluyaluwa naenaenane ilaoma Saulo koina mwayamwayau Deibida ana api ikalaiyama salina mena ikoi kabo mwayamwayau yaluyaluwane ilogabaen yo Saulo kamnana inamwanamwa.

17

Golaiyadi Isileli tokaleya isinali-gwalagwalaili

¹ Pilistiya tokaleya silogogo kaleya kaiwena yanuwa Soko koina, Yuda dedeina mena. Kabo sigogoya yanuwa Epesi Damimi, Aseka yo Soko luwaluwalili mena. ² Na Saulo me ana tokaleyayao sigogo Ela kalogawana mena yo tokaleya simiya-lelei na mekalikavao Pilistiya sabi kaleya. ³ Pilistiya simiya koya yabo mena yo Isileli tabe simiya koya yabo mena luwaluwalili mena kalogawana.

⁴ Na Pilistiya ali tokaikaiwe esana Golaiyadi yanuwa Gata tomona. Ali kaba gogo mena

iyawatagilima saliyana kana mamalawe tili (3) mita. ⁵ Kana pwaopwaom kopa siginauli kulukuluna mena yo ilobi gamwagamwalina kana kokaukausi kopa kana polowe besiele pipti seben (57) kilogelam. ⁶ Tutulina mena ilobi kaena mena tabe kana suma kopa na dagelana mena ana wamali mamalawena kopa itaketake. ⁷ Na nimana mena ana wamali kana lalaki besiele aeyan tuki yo kulukuluna kana polowe seben kilogelam. Ana ebeu kana tokayale manna mena ilolo-bagubaguna. ⁸ Ilau itolo mayale mena na iyogayoga-panaisi Isileli tokaleya kolili, “Tawae kaiwena kwalaoma kwamiya-lelei bwaite koina kaleya kaiwena? Nige wakakataiyau? Yau Pilistiya ali tokaikaiwe, na komiu Saulo ana topaisowa panpanli, wa? Saugamo yabo kolimiu wagite-sipwai na kwawalo ilobima koliyau. ⁹ Tem ilaoma ikoya-boitayau kai kani kaemala ami topaisowa panpanli. Na tem yakoyaboita kani komiu kwaemala ama topaisowa panpanli.” ¹⁰ Golaiyadi iyaelemo naga iwuiwui-kalatan iba, “Eei Isileli tokaleyayao kwabenali, kaliyate bwaite kani yakawa-naenae-yagimiu yo yasinalimiu. Ami tokaikaiwe yabo wagite-sipwai saugamo kwayawasa ilaoma mekaukava kakaleya.” ¹¹ Saugana tomo bwaine ana wui Saulo me ana tokaleyayao sibenalan simatausi yo sikatewakaka lalakina.

¹² Na Deibida tamana esana Yese. Yese iya Epalati tomona simiyamiyaya Bedeliema siya susu Yuda. Natunao kali baibaiwa eit (8) yo Saulo ana sauga lolina mena Yese itautaubala molosi. ¹³ Yese natunao yaiyona lalakiliyao

Saulo ana tokaleya bodaliyao kolili silusae, tobagubaguna Ilaiyabi, salina mena Abinadaba, yaiyonana Sama. ¹⁴ Deibida iya tomulimuliye molosi. Na lalakiliyao yaiyonane simiyamiya Saulo mekalikava kaleya mena. ¹⁵ Na Deibida nige imimiya-obiga ilau tamana koina sipi igitekalatagili yo tabe ipileyoi Saulo koina. ¹⁶ Kaliyate kana baibaiwa poti (40) kalona mena malala yo lolau Golaiyadi ilaoma itolo yo iwuiwui-panaisi Isileli tokaleya kolili. ¹⁷ Kaliyate yabo mena Yese iwalolau natuna Deibida koina iba, “Bali gabugabuna bwaite ukwalai kana lalaki besiele kilogelam sanaulu (10) yo beledi sanaulu ukwalaili kulawagili kamkavao kolili siyaele kaba kaleya mena. ¹⁸ Yo tabe besiele tisi* sanaulu ukwalaili kulau kuwolegili kaleya kana tobaguna koina. Na kamkavao ugitali na kulaoma yagu wasa tawae siginaginauli. ¹⁹ Siyaele Saulo me ana tokaleyayao Ela galogalowana mena Pilistiya mekalikavao sikalekaleya.”

²⁰ Malala kikiuna Deibida itolo yo ikatububu na ilau kanakavao iyagaloloili tawae tamana ana walo iginauli besiele. Na sipi ilogabaegili togitekalatan yabo mekanakavao. Saugana iyawatagili tokaleya ali dedei mena siya sikatububuko yo silalau kaba kaleya mena na siyogayoga kaleya kaiwena. ²¹ Kabo Isileli tokaleya yo Pilistiya tokaleya sitolo-lelei ali kaba kaleya mena sitolo manli yo manli siemankulakula-yagili. ²² Saugana Deibida iyawatagili ginauli meuloina ipei kan kana togitekalatan koina. Na isagena ilau toka-

* **17:18** Kaina Dimdim koina siwaloba cheese

leya Isileli bodaliyao kolili kanakavao ilobaili yo ikawatoki kolili.

²³ Yo mekanakavao siedeedede kabo Golaiyadi Pilistiya ali tokaikaiwe iutu-yawatagilima ali boda luwana mena iwuiwui-lau Isileli kolili besiele ana walo sinasinaliwa sauga meuloina kolili. Mwa Deibida ibenalan. ²⁴ Saugana Isileli Golaiyadi sigitai simatausan mwa siyabubu. ²⁵ Na Isileli sibomamo siedeedede kolili siba, “Wagitai tomo bwaine sauga meuloina ilaoma isinasi-nalila. Na kin iwawalo temga yaiya tomo bwaine iunuyamate kani maisa lalakina iwolena yo tabe natuna sinena ikasolanan yo ana susuyao kani nige takesi siyayamaisa.”

²⁶ Yo Deibida ineli tokaleya siya sitotolo salina mena kolili iba, “Na tomone iya Golaiyadi iunui yo kala mwalimwaline ikele-gabaen, tawae kani kin iginauli kaiwena? Yaiya Golaiyadi? Iya nige nigwenigwe tomona besi na iya laolaoma. Na gubesi kabo Yeoba meyawasina ana tomoyao isin-lili?” ²⁷ Mwa walona kaigedana siwalowen yoi Deibida koina siba, “Kin iya kainana yakato tem yaiya tomo bwaine iunui maisana kali baibaiwa bwaine besiele.” ²⁸ Na Deibida kana tobagubaguna esana Ilaiyabi, iyaele tenana iyawali iben-abenali tawae Deibida iwalowalowen. Kana seyala ikin Deibida koina iwalolau iba, “Am laoma bwaite koina yaina tawae? Na yaiya kani sipi igigite-kalatagili kulogabaegili siyaele dedei leleyanna mena? Yawasosi kowa toga-gasa yo tomwakota kulaoma na yakato kaleya kumanmanbubu.” ²⁹ Na Deibida iba, “Ginauli esana yasibayanae? Tabu yakato yaedeedede?”

³⁰ Yo iutu-keile ilau tokaleya yabo koina walona kaigedana ineliyoi yo tokaleyayao kainana siyamaisa walona kaigedana besiele.

Deibida itolo Golaiyadi iunui

³¹ Deibida kainana kabona iwawalowenwa siyadebalala mwa tokaleya tupwaliyao silau Saulo ana wasa siwolena. Mwa Saulo walo iyawasa Deibida koina ilaoma igitai. ³² Deibida iwalo Saulo koina iba, “Kita Isileli nige sowana Pilistiya yabo tamatausan. Yau am topaisowa kani yalau mekaukava kakaleya.” ³³ Kabo Saulo iba, “Kowa nige sowam Pilistiya ali tokaiwe ukwaleyai. Kowa melumelu molosi, na iya ana sauga kilakai koina kaleya iyatubu ilaoma kanasiga kabona ana sauga tau matuwa koina.”

³⁴ Na Deibida isamalulu molosi nige ibibiga iba, “Yau am topaisowa tamagu ana sipi yagitegitekalatagili na saugana tem tokewali laiyeon o beya tem ilaoma luwali mena na yabo ikalai,

³⁵ kani yasagena yamuli kusuli meyagu ginagina kanasiga yalau gamwana mena yakwayai. Na tem itagela-keile yakato ikanyau kani gwaugwauna mena yakabi-kalatan na galogalona yakiki-kalatan kabo yakoyamate. ³⁶ Yau am topaisowa laiyeon yo beya yakoyamateliko. Mwa tabe kaigedana kani yaginauli besiele Pilistiya mena koina kaiwena Yeoba meyawasina ana tomoyao isinasinalili. Iya nige nigwenigwe tomona. ³⁷ Yeoba ileboiyauko laiyeon yo beya gamwali mena. Besiele tabe kani ileboiyau tomone bwaine nimana mena.” Kabo Saulo iba, “Inamwanamwasosi kulau Yeoba mekamkava.”

³⁸ Kabo kin Saulo itolo yo kana kwama kaleya ikalai yo Deibida iyalikwa. Gamwagamwalina kana kokaukausi ikalai ipei-yapatu koina yo kulukuluna kana suma ipwaom koina. ³⁹ Yo ana kaleya kelepana ikalai Deibida kasipuna mena itupa-kalatan itaketake na nuwanuwana tem imwasali nige sowasowana kaiwena sipolowesosi. Iwalolau Saulo koina, “Nige sowasowagu yo nige yamamanasamwagili.” Mwa ikele-gabaegili yo ipeili.

⁴⁰ Deibida ana ginagina ikalai yo iutu-lobi yalubwasi mena yo veku paibi (5) sapusapu molosili ikalaili, ana tobwa mena itaulili, ana lopeu ikalai ilau Golaiyadi salina mena. ⁴¹ Tabe Golaiyadi ana ebeu kana tokayale ibaguna kabo silau Deibida kaiwena. ⁴² Golaiyadi manna igabaen ilau Deibida igitai iya game kilakai namwanamwana yona isapusapu mwa ikalo-magigilan. ⁴³ Mwa iyogalau koina iba, “Kubatoko yau bwauwa mwa ginagina ukwalai kulaoma yakato kuunuiyau?” Kabo Golaiyadi Deibida ikawa-mananai Pilistiya ali kokotomo esali mena. ⁴⁴ Yo iyogalau iba, “Kulaoma saligu mena yakoyamateo na yom meuloina man toeva-keikeile mwayaga mena yo tabe ule yakayakan sokasokali sikekan bulumam mena.” ⁴⁵ Deibida kainana iyamaisa iba, “Kowa kulaoma ukwaleya koliyau am kaleya kelepana yo wamali lalakina mena, na yau yalaoma yakaleya koliwo Isileli tokaleyayao meuloili ali Yeoba tokaiwesosi esana mena iya kusinasinali-gwalagwalaiwa. ⁴⁶ Kabona bwaite Yeoba kani italamwagiwo nimagu mena yakoya-bekuwo kulobi kutalu

bwatano mena na galogalom yakoutusi-gabaen. Muli mena Pilistiya ali tokaleyayao kakoyamateli na boiboitali kani kaolegili man yo yakayakan sokasokali sikekan kolili kabo tomo yanuwa yaulina sikatai Yeoba ama Yaubada imiyamiya Isileli kolimai. ⁴⁷ Bwaite bodane ali logogone koina kani sikatai Yeoba ana tomoyao nige ilele-boili kelepa yo wamali kolili. Na iya Tokaiwesosi kaleya koina mwa kabona kani meuloimiu ita-lamwagimiu nimamai mena.”

⁴⁸ Saugana Golaiyadi ilalaoma Deibida kai-wena nuwanuwana iunui Deibida isagena ilau Golaiyadi manna mena. ⁴⁹ Nimana ilobi ana tobwa kalona mena veku kaigeda ikalai itauli ana lopeu mena yo iloili iliyana kabo igabaen ieva-dudulai ilau Golaiyadi lamwana ikolapan yo ikobusu mwa ibeku bwatano mena iboita.

⁵⁰ Bwaite Deibida wasana besiele. Golaiyadi ikaiwe-gabaen mwa ikoyamate. Nige kaleya kelepana mena na lopeu yo veku kolili mwa ikoyamate. ⁵¹ Kabo Deibida isagena ilau itolo yo ipwalou-talu nimana ilobi Golaiyadi ana kaleya kelepana iniwisi koina isakona yo galogalona itom. Saugana Pilistiya sigitai ali tokaiwewa iboita sitagelakeile yo siyabubu.

⁵² Kabo Isileli yo Yuda tokaleya siwui yo siwowo kainali lalakina yo Pilistiya sisagena yamuli kusulili. Sitawoili silau kanasiga yanuwa Gata yo Ekilon kaba lusalusaena mena. Na Pilistiya boiboitali simiyamiya bwagabwaga Salaima kana kamwasane koina ilalau Gata yo Ekilon. ⁵³ Saugana Isileli sipileyoima tawo mena silusae Pilistiya ali gogo meuloina sikalaili ali kaba gogo

mena. ⁵⁴ Deibida itolo yo Golaiyadi kulukuluna ikalai ilawan Yelusalema na ana gogo kaleya ipeili iboma ana palai kalona mena. ⁵⁵ Saugana Deibida ilobi yo ilalau Golaiyadi ikakaleyai na Saulo Deibida imanmankulakulai mwa in-eli kaleya kana tobaguna koina esana Abina iba, “Abina, kabona kilakaiwa yaiya natuna?” Abina iba, “O kin yawalo yawasosi koliwo nige yakakatai.” ⁵⁶ Mwa tabe kin Saulo iwaloyoi iba, “Kulau kuneliyan yaiya natuna kabona kilakaiwa?” ⁵⁷ Saugana Deibida Golaiyadi iunuyamate imwawasi ipileyoima kaba kaleya mena. Mwa Abina ilau iyoganama kin Saulo koina. Na Golaiyadi kulukuluna Deibida nimana mena. ⁵⁸ Kabo Saulo iba, “Kuwalo koliyau kowa toisabo taubala natuna?” Mwa Deibida Saulo kainana iyamaisa iba, “Yau am topaisowa taubala Yese Bedeliema mena natuna.”

18

Kin Saulo Deibida ilamwa-poloweyan

¹ Saugana Deibida yo Saulo ali edeedede siyemwawasi Diyonatan ikawa-elieliyam Deibida koina yo muli mena imulolo lalakina koina besiele iya iboma kana mulolo. ² Kaliyatenane koina Saulo Deibida ikabi-kalatan ipaisowa koina, nige itatalamwan na ipileyoi tamana ana nume mena. ³ Mwa tabe Diyonatan waloyameli kaikaiwena iginauli Deibida koina, kaiwena imulolososi koina besiele iboma kana mulolo. ⁴ Yo ana waloyameli kaba kawayawasosiyanna kana kwama malamalawena yo kaleya kwamana ilolo iwolena Deibida

besiele tabe ana kaleya kelepana, gipoyo yo kana wakisowa. ⁵ Saugana tem Saulo Deibida iyawasa ilau ikaleya ana paisowa meuloina inamwanamwa. Mwa Saulo ipeiseyan tokaleya ali tomo lalakina yabo. Tabe Saulo ana tokaleyayao nuwanuwasosili yo siyaliyaya Deibida ana paisowa kaiwena.

⁶ Saugana Deibida Golaiyadi iunui imwawasi na tokaleyayao sipileyoi silalaoma kabo Isileli yanuwa kaigeda kaigeda sinesineoliyao me ali tambalin yo api kaba venu sikalaili silau kamwasa mena na Saulo me ana tokaleyayao simuloloili mwa sikoi siselo sanasanaili me ali yaliyaya, ⁷ siwali siba, “Saulo wan tausan kali baibaiwa iunuili na Deibida ten tausan kali baibaiwa iunuili.” ⁸ Waline ana walomasala kaiwena Saulo kana lotonan inae me ana munamunai kaiwena iya wan tausan na Deibida ana ten tausan. Mwa inuwanuwatu me ana munamunai iba, “Deibida kani ipaisowa lalakina nige yaina yabo bwaimwanamo yagu kaba loina ikalai.” ⁹ Kaliyatenane koina Saulo iyatubu Deibida imanmankulakulai me ana kalomagigili koina.

¹⁰ Yanuwa ilayan yaluyaluwa biki Yeoba koina ilaoma ilau ilusae Saulo koina me ana kaiwe. Mwa ana nume kalona mena imiyamiya iedeede bwagabwaga ana paisowa meuloina besiele kabo toyauyaule mumugali. Na Deibida nigele bwai ana api ikalai ivenuvenu sauga meuloina ana paisowa besiele. Na Saulo kaleya wama-lina yabo iyaele nimana mena ikabikabi-kalatan. ¹¹ Kabo Saulo iula nuwanuwana tem yakato Deibida me bilibilina ilogogonan. Sauga yaboyoi

koina kana iulayoi. Mwa me labui kana iula na Deibida igigili-gabaegili.

¹² Yo Saulo Deibida imatausan kaiwena Deibida Yeoba mekanakava na Yeoba Saulo ilogabaenako. ¹³ Kabo Saulo Deibida iyawasa suwalan ilau tokaleya wan tausan kali tobaguna. Ana tokaleyayao ibagunayagili silau sikaleya. ¹⁴ Deibida paisowa namwanamwana meuloina ipaisowaili kaiwena Yeoba mekanakava. ¹⁵ Saulo igite-lobai Deibida koina sanapu yawasosi mumugana imiyamiya mwa Deibida imatausan. ¹⁶ Na Isileli yo Yuda meuloili Deibida simulolo lalakina koina kaiwena ibagunayagili silau kaleya kaigeda kaigeda kolili.

¹⁷ Kabo Saulo iwalo Deibida koina iba, “Bwaite natugu sine tobagubaguna esana Melabi. Tem kulau kaleya koina me am katepatu ukaleya kaiwegu yo Yeoba kaiwena kani yaeyawa ukwasolanan wainem.” Na bwaite Saulo ibomamo ana nuwatu mena iedeededede, “Yau kani nige yauunui, sowana iboita Pilistiya nimali mena.”

¹⁸ Deibida Saulo kainana iyamaisa iba, “Yau yaiya yakato yau bwasiyam? Yagu susu yo tamagu ana susu Isileli kalona mena nige esamai ilalalaki.” ¹⁹ Na saugana yakato Saulo natuna Melabi iwolena Deibida na nigele. Iwolena tomo yabo esana Edilieli iya Meola tomona ikasolanan.

²⁰ Na Saulo natuna sinena yaboyoi esana Mikali Deibida igadosisiyan lalakina. Mwa Saulo ibenalan italam me ana yaliyaya. ²¹ Kabo Saulo nuwana mena iba, “Mikali yatalamwan ikasolanan na iyamala kana sipwasipwa nonowana na mesabana Pilistiya siunuyamate.” Mwa

Saulo iwalolau Deibida koina iba, “Kabona am solasola labuina kani kulobai na kuyamala bwasiyagu.” ²² Kabo Saulo iwalo ana topaisowa lalakiliyao kolili iba, “Kwalau Deibida ibomamo koina kwaedeededede kwaba, ‘Ugitai kin iyaliyaya molosi kaiwem tabe kai besiele nuwanuwamai lalakina kowa iyaele kulaomako bwasiyana kowa.’” ²³ Saugana Saulo kainana siwalowen Deibida koina Deibida kainali iyamaisa iba, “Ami nuwatu mena yakato ginauli kikiuna bwaimwa kaiwena kwaedeededene? Yau nige sowasowagu yaemala tovelam kin koina kaiwena yau tomo bubutuma yo nige yagu katai ipapagan yau tomo bwagabwaga molosi.” ²⁴ Yo topaisowa silau Saulo koina siwalo-masala tawae Deibida kainana iwalowen kolili. ²⁵ Saulo iba, “Kwawalolau koina kwaba, ‘Saulo iwawalo nige nuwanuwana maisa yabo uloina koina natuna kuyamaisa na nuwanuwamo temga Pilistiya tomo wan andeledi kuunuili na yoli isuna kwapina kutom-gabaegili ukwalailima igitai kaiwena nuwanuwana kana gum iyai kana tokalomagigiliwone kolili.’” Nuwatu bwaine Saulo ana kalomagigili nuwatuna tem gubesi na Deibida iboita Pilistiya nimali mena.

²⁶ Topaisowa lalakili silau Deibida koina Saulo ana nuwatuwa siwalo-masalan mwa Deibida iyaliyaya iyamala tovelam Saulo bwasiyana. Muliya kabo kasole kana kaliyate sigolu, ²⁷ Deibida me ana tokaleyayao mwayamwayau mena silau Pilistiya kali baibaiwa tu andeledi siunuili yo yoli isuna kwapili sikalailima Saulo koina. Bwaine koina kawa yawasosi

Deibida ilobai iya Saulo bwasiyana mwa natuna sine Mikali italamwan ikasolanan. ²⁸ Saugana Deibida ipileyoima meyawasina ikilala Yeoba imiyamiya Deibida koina yo tabe Mikali imulolo lalakina Deibida koina. ²⁹ Kabo Saulo imatausi lalakina Deibida koina yo ikalomagigilan yawasina kana sauga meuloina koina. ³⁰ Sauga meuloina Pilistiya ali tobagunao mekalikavao ali tokaleyayao siyawatagili silau Isileli mekalikavao sikalekaleya, na iyamo Deibida ikaiwe-gabaegili. Yo Deibida ikaiwesosi kaleya koina kabu muli mena Isileli tokaleyayao ali tobagunao meuloili. Kabo wasana ilalakisosi kaleya koina Isileli kalona mena.

19

Saulo itonan tem Deibida iunuyamate

¹ Saulo iwalo natuna Diyonatan koina yo tabe ana topaisowao kolili yakato Deibida siunuyamate. Na iyamo Diyonatan me ana yaliyaya Deibida koina, ² kabu Deibida iyanuwapei iwaloba, “Tamagu Saulo kamwasa iloyaloyai tem gubesi na iunuiwo koinaele ugite-kalatagiwo. Bwaliga malala kuyabubu kulau kaba kenowadam yabo koina kumiyamiya waya. ³ Kani yau yo tamagu kalaowa bubu mena katolo yo kaiwem kaedeede. Na tem tawae iwalowen kaiwem kabu am wasa yaeyawa.”

⁴ Kabu Diyonatan me tamana sieedeede Deibida kaiwena iwalo tamana koina iba, “Tabu nae yabo ugiginauli am topaisowa Deibida koina. Iya nige sauga yabo nae yabo igiginauli koliwo. Ginauli meuloina ipaisowaili kowamo kam sagu

kaiwena. ⁵ Iya nige inunuwatui iboma yawasina kaiwena, iyaele tagitaiyako ilau Golaiyadi tomo Pilistiya iunuyamate. Isileli meuloina Yeoba ileboi polowe lalakina koina, mwa kowa kuyaliyaya lalakina. Deibida iya tomo dudulaina mwa am unuinane nige yaina ipapagan.” ⁶ Mwa Diyonatan ana edeedede kaiwena Saulo ikawawawasosi yo ikawalulu-sae Yeoba Tokaiwesosi esana mena iba, “Kani nige Deibida yauunui.” ⁷ Muli mena Diyonatan iyoga Deibida ilaoma koina ana wasa iwolena me tamana ali edeedede meuloina kaiwena. Kabo Diyonatan Deibida iyogan ilawan Saulo koina yo Deibida ipaisowa koina besiele tauna kona.

⁸ Sauga yabo mena Isileli yo Pilistiya sikaleya. Deibida me ana tokaleyayao silau yo sikaleyaili. Na Deibida me ana tokaleyayao sikaiwesosi kabu Pilistiya siyabubu. ⁹ Muli mena Saulo imiyasio ana nume mena ana kaleya wamalina nimana mena ikabikabi-kalatan. Kabo kana kasiebwawa iyatubuyoi yaluyaluwa naenaena ilaomaya Yeoba koina ilusae Saulo koina me ana kaiwe. Na Deibida iyaele ana api ikalai ikoikoi. ¹⁰ Kabo Saulo wamaliwa ikabikabi-kalatanwa iulan Deibida kaiwena nuwanuwana tem me bilibilina ilogogonan. Na Deibida igigili-gabaen yo wamali ilau italu-tolo bilibili mena. Kabo Deibida boniyai mena iyabubu.

¹¹ Saulo tomo tupwaliyao iyawasali silau Deibida ana nume mena sisanasana tem ilayan gwaligwali na siunuyamate. Na iyamo Deibida wainena Mikali iwalolau koina iba, “Kuyabubu yawasim kaiwena tem nige kuyayabubu kani

bwaliga malala kuboita.” ¹² Mwa Mikali maina mena Deibida tomlape mena iyadalolo-yatalu bwatano mena mwa iyabubu. ¹³ Na Mikali kokotomo yabo ikalai ipei-yakeno Deibida ana kaba keno mena yo kaleko lalakina ikalai iyakaboboi yo gouti wiyana koina kaleko siginauli ikalai kulukuluna mena isuma besiele yakato itona. ¹⁴ Kabo Saulo tomo iyawasali silau yakato Deibida sikabi-kalatan mwa Mikali iwalolau kolili iba, “Deibida ikasiebwa iyaele ikenokeno ana kaba keno mena.” ¹⁵ Mwa tabe sipileyoi Saulo koina ana wasa siwolena yo tabe Saulo iyawasa-yapileyoili Deibida koina. Iwalolau kolili iba, “Kwalau ana kaba keno mena wakalai yo wakewai kwalawanama koliyau na yakoyamate iboita.” ¹⁶ Saugana silusae nume kalona mena manli ilaowa kokotomo sigitai ikenokeno Deibida ana kaba keno mena na kulukuluna mena gouti wiyana. Mwa tabe sipileyoi Saulo ana wasa siwolena yoi. ¹⁷ Saulo itolo yo Mikali iyoga ilaoma koina ineli iba, “Tawae kaiwena kumwakota-yagau na kagu kaleyane kuyawasa iyabubu ilowasine?” Kabo Mikali tamana kainana iyamaisa iba, “Iulamatamatausagau iba, “Tem nige kusasaguiyau kani yakoyamateo.’ ”

¹⁸ Kabo saugana Deibida iyabubu ilau yanuwa Lama Samuela koina. Kabo ginauli meuloina iwalo-masalan Samuela koina tawae Saulo mumugana iginauli koina. Kabo mekanakava sitolo yo silau yanuwa Naiyodi koina simiyamiya waya. ¹⁹ Saulo wasa ibenalan yakato Deibida iyaele Naiyodi imiyamiya. ²⁰ Yo tomo tup-

waliyao iyawasali silau na yakato sikabi-kalatan. Saugana silau siyawatagili silobai palopita bodaliyao mekalikava Samuela iya ibagunayagili Yeoba yaluyaluwana ana kaiwe ilobi kolili kabo sipalopalopisai. Kabo tabe siya tolaowa kaiwe ilobiyoi kolili sipalopalopisai. ²¹ Saulo wasali ibenalan yo tabe boda yabo iyawasali yoi silau, tabe siya besiele sipalopalopisai mwa boda yaiyonana iyawasali yoi silau tabe pagan na kaigedana yoi iyawatagili kolili besiele.

²² Ana kaba mwawasi Saulo iya iboma itolo yo ilau. Saugana ilalau yanuwa Lama kaiwena kabo iyawatagili waila keli lalakina yabo koina yanuwa Seku koina. Kabo ineli tomonliyao kolili iba, “Samuela yo Deibida to simiyamiyaya?” Siba, “Siyaele Naiyodi, Lama koina.” ²³ Kamwasa mena ilaulau Naiyodi kaiwena kabo Yeoba yaluyaluwana ana kaiwe ilobi koina yo ipalopalopisai kanasiga iyawatagili yanuwa Naiyodi koina. ²⁴ Yo kana kwama tupwaliyao ilololi na yona me bwagabwagana kabo ipalopalopisai Samuela manna mena. Yo ilobi italu bwatano mena ikenokeno kaliyate yo boniyai meuloina mena. Kabo bwaine kaiwena tomo siwaloba, “Gubesi, Saulo iya palopita yabo luwali mena?”

20

Diyonatan Deibida isagui

¹ Yo Deibida Naiyodi ilogabaen yo ilau Diyonatan koina ineli iba, “Tawae yagu pwanoli yo tawae yaginauli-yanae? Ginauli esana kaiwena

mwa tamam itonan nuwanuwana tem ikoyamateyau?” ² Kabo Diyonatan itolo yo kainana iyamaisa iba, “Nigele. Kani nige kuboboita. Kaiwena tamagu tawae inuwanuwatui yo iginaginauli nuwana lalakina o kikiuna nige sowana iwadam koliyau kani meuloina ipei-yamayale koliyau yakatai.” ³ Kabo Deibida iwalo Diyonatan koina iba, “Tamam ikatai namwanamwai ala kawa-elieliyam. Koinaele tamam ibomamo iyaele nuwana mena iba, ‘Kani nige yawawalomasilan Diyonatan koina kisi me ana nuwanae.’ Koinaele yawalo yawasosi koliwo, boita iyaele saligu mena. Yakawalulu Yeoba meyawasina esana mena yakawa-yawasosi koliwo.”

⁴ Kabo Diyonatan iwalolau Deibida koina iba, “Tawae nuwanuwam kuwalowen kani yaginauli besiele am nuwatune.” ⁵ Mwa Deibida iwaloba, “Ugitai bwaliga waikena waluwaluna soina mwa kani nige kin mekaukava kakekekan. Kutalamwagau yalau bubu mena yakeno-wadam kanasiga kaliyate yaiyona simwawasi lolauna koina kabo yapileyoima. ⁶ Tem tamam igitekoli-yagau na ineli koliwo kuba, ‘Deibida ikawanoi samasamalulu koliyau mwa yatalamwan ilomwayamwayau ilau Bedeliema ana yanuwa mena me ana bodao pwaoli sigabu besiele mumugali bolime kaigeda kaigeda koina pwaoli sigabugabu.’ ⁷ Tem iba, ‘Inamwanamwa’ ee yau am topaisowa kani yanamwanamwa. Na tem imunamunai kabo ukwatai nuwatu naenaesosina iyaele katena mena nuwanuwana iunuiyau. ⁸ Na kowa kaiwem, nuwanuwagu kusaguiyau yo mumugam inamwanamwa yau

am topaisowa koliyau. Kaiwena kowa yo yau tawaloyameliko Yeoba manna mena. Na tem ugi-taiyau yalopwano sowana kowa kuunuiyau, na tabu kisi kulawagau tamam koina.” ⁹ Diyonatan iba, “Nigele, nige yakakatai tamagu ana nuwatu yawasosi kani iunuiwo o nigele. Tem yakatai kani tawae kaiwena yawadam koliwo?” ¹⁰ Kabo Deibida ineli iba, “Kani gubesi yagu katakataina yakato tamam imunamunai koliyau?”

¹¹ Diyonatan iba, “Kulaoma talau bubu mena.” Yo siyawatagili silolabulabui silau. ¹² Yo Diyonatan Deibida koina iwalo iba, “Yeoba Isileli ana Yaubada manna mena yawaloyameli koliwo, kani tamagu koina yaneli na tawae ana walo yabenalan kabu bolawa am wasa yaeyawa. Tem iyaliyaya kaiwem kani am wasa yaeyawa dudulaina mesabana me am katai. ¹³ Na tem tamagu ana nuwatu yakato iunuiwo kani yayanuwapeiwo na daumwali mena kuyabubu kulau. Tem nige yagigin-auli besiele kani Yeoba polowe yabo iyeyama koliyau. Kabu kani yakawanoi Yeoba koina iya mekamkava besiele tauna kona tamagu Yeoba mekanakava. ¹⁴ Na saugane bwaite koina iyaele meyawasigu yamiyamiya nuwanuwagu ukatekamkamna-yagau walo yawasosi mena besiele Yeoba ana katekamkamna. ¹⁵ Na tem yaboita nuwanuwagu am katekamkamnane ilopanaisi ilau yagu susuwo meuloili kolili. Bwagana Yeoba kam tokalomagigiliwo meuloili iunu wolili na yagu susuwo kunuwatu-kalatagili kusaguili.” ¹⁶ Na Diyonatan yo Deibida siwaloyameli bwaine besiele yo Diyonatan iwaloba, “Kani yakawanoi

Yeoba koina kam tokalomagigiliwo iyamaisali.”

¹⁷ Yo Diyonatan me ana walo kaiwe Deibida koina nuwanuwana iya iboma kana mulolo ilowalui yoi, kaiwena Diyonatan imulolo Deibida koina besiele iboma kana mulolo.

¹⁸ Na Diyonatan iwalolau Deibida koina iba, “Bwaliga waikena waluwaluna soina kana kaliy-ate. Mwa kani kowa am kaba miya bwagabwagana. Kabo kani tamagu igitai nigele yo tabe kani ineli kaiwem. ¹⁹ Na bolawa lolau molosi mena kulobi iya tauna kona koina ukeno-wadam veku lalakina Eseli dagelana mena kusanasanaiyau.

²⁰ Kani wamali yaiyona gipoyo mena yamomosili na yaulaili vekune koina yakato ginauli yabo yaunui. ²¹ Na game yabo kani yayawasa yo kani yawalolau koina yaba, ‘Kulau wamaline kuloyaili’. Tem yawaloyoi koina yaba ‘Ugitai wamaliwa siyaelete dedeim mena ukwalaili na kulaoma’ kabu ukwatai nige polowe yabo kani kulolobai. Yeoba esana mena yakawalulu kani yawalo yawasosi koliwo. ²² Na tem gamene koina yawalo yaba, ‘Ugitai wamaline siyaele manim mena kali mwayaga tupwana iyai koliwo’ sowana kuyabubumo kulau kaiwena bwaimwa Yeoba iyayawasao. ²³ Mwa waloyameline kowa te yau taginauliyako Yaubada igitailako mwa imiyamiya kowa te yau luwaluwaila mena kani nige ilolotom.”

²⁴ Kabo waikena waluwaluna kana sauga ilao-mako na Deibida ilau bubu mena ikeno-wadam, na kin imiyasio ana kaba miyasio mena sabi kekan. ²⁵ Imiyasio besiele sauga meuloina mumugana salibebe salina mena yo Abina iya

Saulo salina mena imiyasio. Diyonatan imiyasio tamana manna mena na Deibida ana kaba miya bwagabwagana. ²⁶ Saulo igitai Deibida ana kaba miya bwagabwagana mwa nige tawae yabo iwawalowen kaiwena ana nuwatu mena iba, “Nuwana ginauli yabo iyawatagili mwa Deibida ibomayoi iula-bikibiki kabo nige sowana ilaoma kekan kaiwena.” ²⁷ Waikena waluwaluna kana kaliyate labuina, Saulo igitai Deibida ana kaba miya bwagabwagana yoi. Kabo ineli Diyonatan koina iba, “Gubesi laina yo kabona Yese natuna nige mekalakava takekekan toy-awa?” ²⁸ Diyonatan kainana iyamaisa iba, “Deibida ikawanoi samasamalulu koliyau na tem yatalamwan ilau Bedeliema, ²⁹ iwaloba, ‘Kutalamwagau yalau yagu yanuwa mena kaiwena yagu susuwo meuloili pwaoli yabo kani siginauli mwa kaukava kagu lolina iwalowen tabu toweya yalalau. Tem ukawa-namwanamwayan yagu kawanoine kategu kowa kulivasiyau yalau kaukavao yagitaili.’ Bwaine iya nuwatune kaiwena mwa nige ilalaoma mekalakava ala kekanne koina.”

³⁰ Bwaine koina Saulo imunamunai molosi iwalolau Diyonatan koina iba, “Kowa sine ganaganawalina yo walona kolokololona natuna. Yakatai kowa Deibida ukelabilabin-yan sosi mwa koinaele kani kuboma kam mwalimwaline yaina ukabi-yamayale yo tabe sinam tokabiwo kana mwalimwaline yaina kupei. ³¹ Tem Yese natuna meyawasina imiyamiya yanuwa yaulina mena kowa kani nige kuyayamala kin yo kani nige am kaba lolina ipapagan. Bwaite saugamo tomo yabo

kuyawasa ilau na iyoganama na yaunuyamate, kaiwena ilonamwayan iboita.” ³² Na Diyonatan ineli iba, “Tawae kaiwena nuwanuwam ku-unuyamate? Tawae ana lopwano?” ³³ Mwa Saulo me ana munamunai wamali ikalai Diyonatan kana iula tem isakona-yamate. Kabo Diyonatan ikatai ilobaiyako tamana nuwanuwa molosina tem Deibida ikoyamate. ³⁴ Yo Diyonatan tabe imunamunai molosi yo ana kaba miya itologabaen. Yo waikena waluwaluna soina kana kaliyate labuina kekanna nige kannna yabo ikakan-tonan, kaiwena tamana ana paisowa mwalimwalinena kaiwena Deibida esana ipei-yatalu.

³⁵ Malala kikiuna Diyonatan game yabo iyogan mekanakava silau bubu mena Deibida sabi gitaina besiele tauna kona ali edeededewa kaiwena. ³⁶ Kabo Diyonatan iwalolau gamene koina iba, “Kusagen a kulau wamali yaulagili silaoko kulau kuloyaili.” Gamene isagesagena na gipoyo imomosi yoi wamali kaigeda iulan ieva ilau italu manna mena. ³⁷ Saugana gamene ilau iyawatagili Diyonatan ana wamali ali kaba talu tolo mena kab o Diyonatan iyogalau koina iba, “Ugitai wamaliwa siyaele manim mena kali mwayaga tupwana iyai koliwo. ³⁸ Kulomwayamwayau tabu ukakaiyawasi.” Yo gamene ilau wamaliwa itanoili yo ipileyoi ilau ana taubala koina. ³⁹ Na gamene nige tawae yabo ikakatai bwaimwanamo Diyonatan yo Deibida sikatai tawae ilaulau.

⁴⁰ Kabo Diyonatan ana wamaliwo yo gipoyo iwolena gamene koina iba, “Ukwaili na kupi-

leyoi yanuwa mena.” ⁴¹ Yo gamene ilaoko mulina mena kabo Deibida dedei tete yavana mena itolo ilu-yawatagilima yo ipwalou-talu bwatano mena me yaiyona ana yakasisi iginauli Diyonatan koina. Kabo sisapwali sinisoi yo sivalam yoli labuine na iyamo Deibida ivalam sosi. ⁴² Kabo Diyonatan iwalolau Deibida koina iba, “Daumwali mena kulau kaiwena waloy-amine bwaite imiyamiya sauga meuloina kani nige ilolotom. Na waloyamine iyaele kaiwela imiyamiya yo tubumwao yo tubuguwao kaiweli tabe.” Yo Deibida ilau na Diyonatan ipileyoi ana yanuwa mena.

21

Deibida beledi yakayakasisina ikan yanuwa Nobi koina

¹ Kabo Deibida ilau yanuwa Nobi topwaoli Eimileki koina. Saugana iyawatagili Nobi, Eimileki Deibida igitai me ana tabubu kabo iwalolau Deibida koina iba, “Tawae kaiwena mwa kubomamo na nige yabo mekamkava kam egelugelu?” ² Yo Deibida Eimileki kainana iyamaisa iba, “Kin Saulo ginauli yabo kaiwena mwa iyawasayau ana nuwatu yabo kaiwena yo iwalo koliyau iba, ‘Kisi yabo koina kuwalo-masala am laune yaina ikatai.’ Na iyaele yawalo yagu kilakaiwo kolili kani kabo silaoma sigitaiyau dedei yabo mena. ³ Na tawae iyaele koliwo na yakekan? Pwalawa paibi (5) kuyelima o nuwana tem kan yabo iyaele koliwo kuyeyama.” ⁴ Na topwaoli Deibida kainana iyamaisa iba, “Nige beledi uloina yabo imiyamiya bwaimwanamo pwalawa

yakayakasisina. Na tem am kilakaiwo nige silalau vesalao kolili sikekeno laina yo kabona, ee inamwanamwa sowasowamiu wakan.”

⁵ Kabo Deibida Eimileki kainana iyamaisa iba, “Laina yo kabona nige kalalau vesalao mekamakavao kakekeno. Meyagu kilakaiwo kayakasisi-yagimai vesalao kolili, yomai sikapwa nuwana tem kalau kaleya koina o nuwana paisowa yabo koina o tawae yabo koina tabe. Mwa kabona bwaite kaliyatene koina yomai kapwakapwali.” ⁶ Mwa topwaoli beledi yakayakasisina iwolena kaiwena nige pwalawa uloina yabo ipapagan. Beledi yakayakasisinamo sipei teibele mena Yeoba manna mena sikalai mwa miyalaena beledi wedowedolina waluwaluna sipeiyoi. ⁷ Sauganane koina Saulo ana sipi togite-kalatan kali tobaguna esana Doegi tomo Idoma imiyamiya bwaine koina na tapwalolo paisowana ipaipaisowai. ⁸ Yo Deibida ineli Eimileki koina iba, “Tabu wamali yabo o kaleya kelepana yabo koliwo? Yau gogo kaleya nige yabo yakakalai kaiwena kin Saulo iwalo-tubatubaliyau ana paisowa kaiwena mwa me nima gaibugu yalaoma.” ⁹ Eimileki kainana iyamaisa iba, “Golaiyadi tomo Pilistiya iya tauna kona kuunui Ela galogalowana mena ana kaleya kelepana iyaele bwaite kasuma kaleko mena na kapei ipodi* dagelana mena. Tem nuwanuwam ukwalai, kaiwena nige gogo kaleya yabo bwai kaigedamo.” Kabo Deibida iba, “Inamwanamwasosi, kuyeyama koliyau kaiwena nige yaboyoi

* **21:9** Ipodi topwaoli kana kaleko ugitali 2:28 koina

kaleya kelepana namwanamwana imiyamiya.”

Deibida iyatubu iyauyaule mwakomwakota Gata koina

¹⁰ Kaliyatenane koina Deibida Saulo iyabubugabaen ilau imiyamiya waya Gata ali kin Akisa koina, bwaine Pilistiya ali dedei. ¹¹ Na kin Akisa ana topaisowao siwalolau koina siba, “Gubesi bwaite tomone nige ukwakatai? Iya Deibida ana yanuwa kana kin, tauna kona siwaliwali yo siseloselo na siba, ‘Saulo tausan iunuili na Deibida ten tausan iunuili.’ ” ¹² Walo bwaite kaiwena Deibida katena mena inuwatukalatan yo imatausi lalakina Gata ali kin Akisa koina. ¹³ Kabo Deibida iyatubu iyauyaule mwakomwakota manli mena yakato iya tokabaleya yabo saugana imiyamiya kolili. Kabo ilau yanuwa kana gamwa kaba lusalusaena mena ilelelele bwagabwaga yo gilolona sididi silobi palasana mena. ¹⁴ Kabo Akisa igitagitai yo iwalolau ana topaisowao kolili iba, “Wagitai tomone iya kabakabaleyana. Na tawae kaiwena kwayogan kwalawanama koliyau? ¹⁵ Ami nuwatu yakato nige kabaleya ala yanuwa mena mwa tomone bwaite kabakabaleyanane kwalawanama mangu mena? Ami nuwatu yakato bwaite tomone kani ilaoma yagu nume mena ilusae?”

22

Deibida ilauyoi Adulami yo Mowabe

¹ Kabo Deibida yanuwa Gata ilogabaen mwa iyabubu ilau dupa lalakina esana Adulami. Na

tamana ana nume kana tomiyayao yo tabe kanakavao wasana sibenalan mwa silobi sipatu koina mekalikava simiyamiya waya. ² Yo meuloili miyapolowe silobai tupwaliyao kali ya-gayaga nige siyayamaisali mwa meuloili nuwali sinae kabo silogogo silobi Deibida koina iya sipei kali tobaguna mwa tomone kali baibaiwa powa andeledi (400). ³ Muli mena Deibida ilau Mowabe kana kin yanuwa Mispa koina iba, “Kategu kowa tem kutalam sinagu yo tamagu silaoma koliwo mekamikavao bwaite koina kwamiyamiya kanasiga yakatai kani Yeoba tawae iginauli kaiwegu.” ⁴ Kabo ipei-gabaegili Mowabe kana kin nimana mena na iya ilau Adulami dupana yabo koina ikeno-wadam yo imiyamiya waya bwaine koina. ⁵ Muli mena palopita yabo esana Gada ilau Deibida koina yo iwaloba, “Tabu bwaite koina kumiyamiya. Kutolo kulau Yuda dedeina koina.” Mwa Deibida itolo yo ilau yanuwa Eledi gunuwalana mena ilusae yo imiyamiya.

Saulo topwaoli iunuili Nobu koina

Kin Saulo me ana topaisowao simiyamiya Gibeya koina. Yo iwalo kolili iba, “Tawae kaiwena komiu Deibida kwasagusagui na wakalomagigi-lagau?” Kabo tomo yabo esana Doegi tomo Idoma iwalo Saulo koina iba, “Eimileki Deibida isagui yo ineli Yeoba koina tawae kani iginauli. Beledi yo tabe Golaiyadi ana kaleya kelepana iwolegili Deibida koina.”

Tomna 6-10

Kabo Saulo iwalo Eimileki yo ana boda silaoma koina iba, “Tawae kaiwena komiu yo Deibida

ami nuwatu kwapei-kaigedai na wakalomagigi-lagau? Kwasagui kabo isanasana ana solasola na iunuiyau.”

Tomna 11-13

Eimileki kainana iyamaisa iba, “Am topaisowao meuloili kaloli mena Deibida inamwanamwasosi yo sowasowana am meli kupei koina. Na tabu yakewa yabo kuwawalowen meyagu bodao kolimai.”

Tomna 14-15

Kabo muli mena Saulo iwalo ana tokaleyayao Eimileki yo ana bodao siunuyamateli na sisikote. Kabo Saulo iwalo Doegi koina, “Kowa kuunuyamateli.” Kabo Doegi ilau na topwaoli kali baibaiwa eiti paibi (85) iunuyamateli kaliyatenane koina. Na Eimileki natuna esana Ebayada ibomamo iyabubu ilau imiyamiya Deibida mekanakava. Deibida iwalo koina iwaloba, “Mekaukava kowa tamiyamiya kaiwena tomone nuwanuwana kowa te yau iunuila.”

Tomna 16-23

23

Deibida Keila tomonliyao ileboili

Siwalo-masala Deibida koina siba, “Pilistiya siyaele sikalekaleya Keila taon koina bwaine Isileli dedeina mena.” Kabo ineli Yeoba koina iba, “Gubesi, yalau na yakaleya Pilistiya kolili o nigele?” Yeoba iwaloba, “Kulau na Keila kuleboili.” Kabo Deibida me ana kilakaiwo silau yo sikaleya Pilistiya kolili kabo sikaiwe-gabaegili yo Keila ileboili.

Tomna 1-6

Saulo ibenalan Deibida imiyamiya Keila kabo ikatububu me ana tokaleyayao silau Keila. Ali nuwatu yakato yanuwane silotakikilan na Deibida ana yawatagili sikausi. Na iyamo Deibida Saulo ana laoma wasana ibenalan kabo ineli Yeoba koina iwaloba, “Gubesi, kani Saulo ilaoma?” Na Yeoba iba, “O, besiele.” Kabo Deibida ineliyoi, “Gubesi, kani Keila tanuwagaliyao sipeimai Saulo nimana mena?” Yeoba iba, “O, besiele.” Mwa Deibida me ana kilakaiwo yoli sikisi andeledi yanuwane silogabaen silau yanuwa uloili uloili kolili.

Tomna 7-13

Saulo Deibida iloyaloyai na nige ilolobai

¹⁴ Deibida ilau yo ikeno-wadam koya kolili bwaine ule bwagabwaga mena esana Sip koina. Kaliyate kaigeda kaigeda Saulo iloyaloyai. Na Yeoba Deibida nige itatalamwan Saulo nimana mena.

Kaliyate yabo Deibida iyaele yanuwa esana Olesi koina Sip dedeina mena. Kabo Diyonatan ilau koina yo ikabi-yakaiwe ana meli ipei Yeoba koina yo iba, “Tabu kumamatausi. Sauga ilalaoma koina kani kuyamala kin na Isileli kuloinayan.” Imwawasi Diyonatan Deibida ilogabaen ipileyoi ana yanuwa.

Tomna 15-18

Sauga yabo Sip tomoliyao tupwaliyao silau Saulo koina Gibeya koina imiyamiya siba, “Deibida iyaele ikeno-wadam koya Akila bwaimwa ama dedei Olesi koina. Kulaoma na kasaguiwo takabi-kalatan.” Na Saulo iba, “Kwalau kwaloyai kabo saugana kwalobai yagu wasa kwaeyama.”

Tomna 19-24a

Deibida me ana kilakaiwo silauyoi yo simiyamiya ule bwagabwaga mena Maon koina. Sauga yabo Saulo me ana boda siyaele koya yabo dedei yabo koina na Deibida me ana kilakaiwo siyaele dedei yabo mena koyane koina. Na Deibida me ana bodao sisagesagena kaiwena kikiunamo Saulo me ana tokaleyayao sikabikalatagili. Kabo sauganane koina tosagenawasa iyawatagilima Saulo koina iba, “Mwayamwayau kwapileyoima kaiwena Pilistiya silusaeko ala yanuwa mena sikalekaleya.” Kabo Saulo ilopei Deibida kana loya koina. Muli mena Deibida ilau Engedi koina yo ikeno-wadam yoi.

Tomna 24b-29

24

Deibida Saulo yawasina ileboi

¹ Saulo Pilistiya tokaleya itawoili yo ipileyoima kabo ana wasa siwolena siba, “Deibida iyaele ule bwagabwaga mena Engedi koina.” ² Kabo Saulo tomo igite-sipwaili Isileli kalona mena tili tausan (3,000) tokaleya ikalaili. Silau Deibida me ana kilakaiwo siloyaili yanuwa esana Ule Goutiliyao Kali Veku koina. ³ Kabo silau siyawatagili sipi kali gana tupwaliyao kolili kamwasa papalina mena. Dupa yabo iyaele bwaine koina Saulo ilau ilusae koina sabi lodedei na Deibida me ana kilakaiwo siyaele dupane gamwana papali yabo mena. ⁴ Yo kabo Deibida ana kilakaiwo sibalamumu koina siba, “Ugitai kabona kaliyatene bwaite koina am sauga namwanamwana

Yeoba iyeyawa koliwo saugana iba, ‘Kam tokalo-magigili yatalamwan nimam mena tem tawae nuwanuwam uginauli koina kupaisowai besiele am nuwatu.’” Mwa Deibida kikiuna kikiuna inene isae Saulo dagelana mena kana kwama malamalawena isuna itom-utusi ikalai. Na Saulo nige ikakatai. ⁵ Saugana Saulo kana kwama isuna itom-utusi kabo Deibida nuwana inae katena ikamkamna molosi. ⁶ Iwalolau ana kilakaiwo kolili iba, “Yeoba isikote tabu bwaine kamwasane yagiginauli yagu taubala koina. Iya Yeoba ana yaoyaolo tomonna, koinaele nige sowana nimagu italu koina.” ⁷ Walone bwaite koina Deibida ana kilakaiwo simwanou nige sowana tawae yabo naenaena siginauli Saulo koina mwa Saulo dupane ilogabaen na ilau.

⁸ Tabe Deibida dupa mena ilu-yawatagili yo iyogalau Saulo koina iba, “Yagu taubala yo yagu kin.” Saugana Saulo ibenalan kabo itage-lakeile na Deibida igitai ipwalou-talu bwatano mena me ana yakasisi. ⁹ Yo Deibida iwalolau Saulo koina iba, “Tawae kaiwena tomo kainali kubenalan? Yakato yau Deibida yaloyaloyaiwo na yayaboitao? ¹⁰ Kabona bwaite kaliyatene koina kubomamo manim mena ugitai Yeoba italamwagiwo nimagu mena dupane kalona mena. Tomo tupwaliyao siwalo-tubaliyau yakato yayaboitao na iyamo yawaloba, ‘Nigele, nige sowana nimagu italu koina.’ Yakate-kamkamna-yagiwo kaiwena kowa yagu taubala yo kowa Yeoba ana yaoyaolo tomonna. ¹¹ Kabo ugitai, tamagu, kam kwama isuna iyaelete nimagu mena. Yatom-utusi na nige yakokoyamateo.

Bwaine koina na ukwatai yo nuwam idudulai yau nige togamwa-panapanawa yo nige nae yabo yagiginauli. Nige tawae yabo naenaena yagiginauli koliwo na kowa kuloyaloyaiyau nuwanuwam kuunuyamateyau. ¹² Sowasowana Yeoba iloina dudulai kowa te yau kaiwela yo kani iyamaisao am paisowa naenaena koliyau. Na yau nimagu kani nige ikakabi-tonagiwo. ¹³ Besiele tubulao baguna ali walo yabo sauga meuloina siwalowalowen siba, ‘Siya tomumuga naenae kolili mumugana naenaena iyawayawatagilima.’ Mwa yau kani nige tawae yabo naenaena nimagune igiginauli koliwo yom ikakabi-tonan. ¹⁴ Toisabo tomo kaiwena mwa Isileli kana kin iyawatagilima iloyaloyai? Toisabo bwauwa boiboitana kaiwena am sauga kuyaveyavenuwanne? Nuwana ginauli kikiuna yabo? ¹⁵ Yeoba iya kala toyatala iyamo iloina-yagila kowa te yau luwaluwalila mena. Kani yakawanoi koina kagu polowene kaiwena na isaguiyau yo nimam mena ileboiyau.” ¹⁶ Saugana Deibida ana edeedede meuloina iyemwawasi kabo Saulo iyogalau ineli Deibida koina iba, “Deibida, natugu kowa, kuyogayogama koliyau?” Mwa Saulo ivalam kainana lalakina.

¹⁷ Yo iwalolau Deibida koina iba, “Mumugam idudulaisosi na mumugagu inae. Am paisowa koliyau inamwanamwasosi na yau yagu paisowa koliwo inaesosi. ¹⁸ Kabona mumugam namwanamwana meuloina kupei manigu mena yaboma yagitai yo yabenalan. Kabo Yeoba italam-wagauko nimam mena na iyamo nige kuunuiyau. ¹⁹ Tem tomo kana kaleya ilobai,

gubesi, italamwan me ana namwanamwana yo me ana yaliyaya ilau? Nigele. Sowana Yaubada iwalo-muloloiwo, kaiwena mumuga dudulaina uginauli koliyau kabona. ²⁰ Kabo yakatai namwanamwai kowa kani kuyamala kin Isileli koina. Yo Isileli ana kaba lolina kani nimam mena ikin me ana kaiwe. ²¹ Nuwanuwagu tem Yeoba esana mena am waloyameli uginauli koliyau tubuguwao kagu yaso muliye tabu kuyeyemwawasili yo tabu esagu ikwakwalalele tamagu ana susu kalona mena.” ²² Kabo Deibida ana waloyameli iginauli Saulo koina. Kabo Saulo ipileyoi ana yanuwa mena na Deibida me ana kilakaiwo tabe sipileyoi ali kaba keno-wadam mena.

25

Deibida yo Nabal yo Abigaili

¹ Na Samuela iboita kabu Isileli meuloili silogogo yo sivalam ana boita kaiwena. Yona sipului ana yanuwa esana Lama. Imwawasi kabu Deibida ilau yo imiyamiya ule bwagabwaga mena yanuwa Maon* salina mena.

Tomo yabo esana Nabal ana yanuwa Maon iya bwatano lalakina tanuwagana yanuwa Kameli salina mena. Ana sipi yo gouti sibaibaiwa. Sauga yabo Deibida ibenalan Nabal yo ana topaisowao sipi wiyaliyao sitomtomli. Sauganane koina tomo meuloili siyaliyaya yo sikekakekan. Kabu Deibida ana kilakaiwo yoli sanaulu (10) iyawasali Nabal koina na tem isaguili siba, “Tauna kona mumugamai

* 25:1 Maon esana labuina Palan

inamwanamwa ami sipi togite-kalatanwo kolili. Sauga bwaite sauga yaliyaya kabo gubesi, tem sowasowana kusaguimai kan ana dedei koina?” Na iyamo Nabal isikote yo Deibida esana ikawa-naenaeyan. Saugana kilakaiwone Nabal kainanane siwalowen Deibida koina imunamunai kabo me ana kilakaiwo yoli powa andeledi silau Nabal koina yakato siunui ana walo naenaena kaiwena.

Tomna 2-13

Nabal wainena Abigaili ibenalan tawae wainena iwalowen Deibida ana kilakaiwo kolili. Kabo kan lalakina ikatububun ipei donki pwatali mena yo topaisowa tupwali iyawasa-bagunayagili kabo mulili mena iya tabe ilau. Kamwasa mena Deibida me ana kilakaiwo silobai. Siya silalaoma yakato wainena Nabal siunui. Kabo tutulina italu-sakonayan Deibida manna mena yo iba, “Tabu Nabal ana walone kaiwena kunuwanuwatu, kaiwena kulukuluna iyauyaule. Yeoba ikausiwo na tabu kam gum kuyayai tem tomo yabo iboita. Walo yawasosi, Yeoba kani ikabi-yakaiweo kuyamala kin yo am susu dagelam mena kani siyamala kin besiele kowa.” Deibida Abigaili ana walo kaiwena iyaliyaya kabo sinene ana mulolo kan ikalaili.

Tomna 14-35

Saugana Abigaili ipileyoi nume mena Nabal inuma yauyaulesosi yo ikenokeno mwa nige walo yabo iwawalowen koina. Yanuwa ilayan ana keno imwawasi kabo Abigaili Nabal ana wasa iwolena. Kabo sauganane koina Nabal kasiebwa lalakina ilobai yo ibeku. Kaliyate sanaulu imwawasi Yeoba Nabal yawasina ikele-

gabaen ana sauga imwawasi. Saugana wasanane ibenalan Deibida iwaloba, “Yeoba tatobalan kaiwena ginauli naenaena koina ikausiyau yo Nabal ana walo kaiwena iyamaisa.” Muli mena kabo walo iyawasa Abigaili koina na iyamala wainena. Kabo me ana yaliyaya italam yo ilau koina ikasolanan. Na baguna Deibida Ainowami ikasolanan. Na Saulo natuna Mikali, Deibida wainena, tamana iwolena tomo uloina koina ikasolanan.

Tomna 36-44

26

Deibida Saulo ileboi labuina

¹ Tomo tupwali silaomaya yanuwa Sip silaoma Saulo ana nume Gibeya koina yo siwaloba, “Deibida iyaele ikeno-wadam koya Akila bwaimwa yanuwa Yesimon manna mena.”

Mwa Saulo me ana tokaleyayao silau Deibida siloyaloyai. Ali nume palai sikatububu-nagili kamwasa papalina mena kabo Deibida ilaoma na ali kaba logogo ilobaili. Boniyai mena Deibida yo Abisai dedeine silusae yo Saulo yo Abina silobaili sikeno boita.

Tomna 2-7

⁸ Na Abisai iwalo Deibida koina iba, “Walo yawasosi, Yeoba kam tokalomagigili ipei nimam mena. Kuwalo na yatupa-yamate yayapatu bwatano mena ibomamo ana wamali koina. Mekaigedamo kani yasakona na iboita.”

Na Deibida iwaloba, “Nigele, nige sowana Yeoba ana yaoyaolo tomonna yaunui. Temga yabo iunui Yeoba kani tomone iunui.” Kabo

Saulo ana wamali yo kana waila botolona tabe sikalai kabo silogabaen.

Tomna 9-12

Deibida ilau tupwana imamalawe kabo iyoga Abina koina iwaloba, “Gubesi na kin nige ugigitekalatan namwanamwai? Ugitai ana wamali yo kana waila botolona tosiyaele?”

Tomna 13-16

Saulo Deibida kainana daguguna ikilala kabo ikatai mwa iwaloba, “Natugu Deibida, kainam bwaite yabenalan?” Deibida kainana iyamaisa iba, “O, besiele. Na tawae kaiwena kuyamuli kusuliyau? Tawae yagu pwanoli?”

Tomna 17-20

Kabo Saulo iba, “Kabona bwaite yawasigu kuleboi mwa nige sowana yatonan yoi tem yaunuiwo. Yagu paisowa nige idududulai yo mumugagu besiele tokabaleya.”

Tomna 21

Deibida kainana iyamaisa iba, “O kin, am wamali bwaite, am kilakai yabo kuyawasayama na ikalai. Kabona yamulolo koliwo mwa yawasim yalebo kabo yakawanoi Yeoba yawasigu ikawa-namwanamwayan yo ileboiyau yagu miyapolowe meuloili kolili.”

Tomna 22-24

²⁵ Kabo Saulo iwalo Deibida koina iba, “Natugu Deibida, Yeoba iwalo-muloloiwo. Walo yawasosi, tawae uginauli kani inamwanamwa yo kowa kani kuyamala tomo kaikaiwena.” Imwawasi kabo Deibida ilau yo Saulo ipileyoi ana yanuwa.

Deibida ipatu kin Akisa koina

Na Deibida inuwanuwatu kabo iba, “Kani yayabubu yalau Pilistiya ali dedei mena na mesabana Saulo ana loya kaiwegu ilopei.”

Tomna 1

Kabo me ana kilakaiwo yoli sikisi andeledi silau Gata yo simiyamiya bwaine koina kin Akisa salina mena. Meuloili me ali susuyao simiyamiya mwa Saulo nige sauga yaboyoi Deibida iloloyai.

Tomna 2-4

Muli mena Deibida iedeededede kin Akisa koina iba, “Yanuwa yabo kutalamwan kolimai tupwana kana mwayaga iyai koliwo na kalau koina kamiya. Nige yagu namwanamwa yabo na yamiyamiya am kaba lolina kalona mena.” Mwa kin Akisa yanuwa Sikilagi iwolena Deibida me ana bodao kabo simiyamiya Pilistiya dedeina mena bolime kaigeda yo waikena powa (4).

Tomna 5-7

Mwa sauga tupwana Deibida me ana kilakaiwo silau yanuwa tupwaliyao Pilistiya dedeina mena yo boda Gesuli, Gilisi yo Amaleki siunuili. Na kin Akisa sauga ibaibaiwa ineli Deibida koina iwaloba, “Laina toweya kwalauya me am kilakaiwo na tomone kwaunuiline?” Na Deibida imwakota koina iba, “Kalau Yuda tete yavana mena na kakaleya kolili.”

Tomna 8-11

¹² Mwa kin Akisa ana meli ipei Deibida koina na ibomamo ana nuwatu bwaite, “Nuwana tomo Isileli Deibida sikalomagigilan lalakina mwa nige sowana ipileyoi ana yanuwa Isileli na imiyamiya yau kaba lolina mena na ipaipaisowa kaiwegu

kanasiga iboita.”

28

¹ Sauganane koina Pilistiya ali tokaleyayao meuloili silogogo na nuwanuwali Isileli sika-leyaili. Kabo kin Akisa iwalolau Deibida koina iba, “Nuwanuwagu kowa me am tomoyao kwalaoma tayaboda-kaigedaila na Isileli takaleyaili.” ² Na Deibida iwalo koina iba, “Tem bwaimwa besiele kani kabo kuboma ugitaiau waya bwaine koina gubesi kani yagu kaleya kana koleya?” Kabo Akisa iba, “Inamwanamwa tem bwaimwa besiele kani yapeiwo kowa kagu togite-kalatan sauga meuloina.”

Saulo yo sine kalakalawena Endola koina

³ Na tauna kona Samuela ana sauga imwawasi yo Isileli meuloili sivalam koyasili kaiwena yo silawan ana yanuwa mena Lama koina sipei salai mena. Yo tabe Saulo tokalawe yo tokukula meuloili ikele-gabaegiliko Isileli kalona mena. ⁴ Na Pilistiya tokaleya meuloili silau yanuwa Sunema koina sigogoya simiyamiya. Na Saulo Isileli ikalaili silau yanuwa Gilibowa koina sigogo. ⁵ Saugana Saulo manna ilau Pilistiya tokaleya igitaili kabo imatausi yo katena iwakaka molosi. ⁶ Mwā ineli Yeoba koina na Yeoba Saulo kainana nige iyayamaisa nuwana kenona mena o nuwana Ulim yo Tamim* kolili o nuwana palopita kolili. ⁷ Yo iwalolau ana topaisowa esa lalakiliyao kolili iba, “Kwalau sine yabo

* **28:6** Ulim yo Tamim siya kaba venu kolili sivenu na Yeoba ana nuwatu siloyai

kwaloyai iya tokalawe na yalau koina yaneli tawae yaginauli.” Kabo siba, “O, kaigeda iyaele yanuwa Endola koina.”

⁸ Kabo Saulo ikwama-yaoyaowa na mesa-bana tabu sikikilala mwa boniyai mena tomo labui mekanakavao silau sinene koina. Iwalo sinene koina iwaloba, “Nuwanuwagu toboita bwaite esana yakatai koliwo na yaluyaluwana kuyoganama koliyau na yagu wasa iyeyama tawae kani iyayawatagiline sauga ilalaoma koina.” ⁹ Na sinene iwalolau koina iba, “Na ukwataiyako Saulo tokalawe yo tobalau meuloli yanuwa bwaite koina ikele-gabaegiliko. Na kowa tawae kaiwena kulaoma kutonagau? Besiele sipwasipwa uginauli koliyau yawasigu kaba tom-utusina.” ¹⁰ Kabo Saulo ikawalulu-sae Yeoba koina iba, “Kagu lulu Yeoba meyawasina koina kani nige naenaena maisana yabo kulolobai.” ¹¹ Yo sinene ineli, “Yaiya nuwanuwam yaluyaluwana yayogan ilaoma koliwo?” Kabo Saulo iba, “Samuela yaluyaluwana kuyogan isaema koliyau.”

¹² Kabo sinene iginauli besiele Saulo ana walo, kabo saugana Samuela yaluyaluwana igitai kabo iwui kainana lalakina yo iwalolau Saulo koina iba, “Tawae kaiwena kumwakota-yagau? Tomaelae kowa kin Saulo.” ¹³ Kin iwalolau koina iba, “Tabu kumamatausi. Na kuwalo koliyau tawae ugitaine?” Yo sinene iba, “Yaluyaluwa yagitai tanoluwa mena isasaema.” ¹⁴ Saulo ineli sinene koina iwaloba, “Na kana koleya tawatawaena?” Sinene iwaloba, “Taubala yabo ito likelikenana yo kwama malamalawena iluwui.”

Kabo Saulo ikatai nuwana mena iba, “Iya bwaine Samuela.” Kabo Saulo iyakasisi ipwalou-talu bwatano mena.

¹⁵ Samuela iwalolau Saulo koina iba, “Tawae kaiwena yagu miya kusibayanae na kuwalo yasaema?” Kabo Saulo Samuela kainana iya-maisa iba, “Yamatausi lalakisosina kaiwena Pilistiya silaoma sabi kaleya kolimai na tabe Yeoba imiya dagedagela-yagau kana mwayaga iyai koliyau. Nige tabe kainagu iyayamaisa o nuwana palopitao kolili o nuwana kenogu mena. Bwaine iya kaiwena mwa yayoga koliwo kusaema na tawae kuwalowen koliyau kani yaginauli.” ¹⁶ Kabo Samuela iba, “Iyaele kuwaloko Yeoba imiya-dagedagela-yagiwo yo kana mwayaga iyai koliwo yo iyamala kam kaleya. Mwa kani tawae yoi yawawalowen koliwo? ¹⁷⁻¹⁸ Kaiwena Yeoba kainana nige kumumuliya mwa koinaele iginauli koliwo besiele. Kaiwena kana munamunai tomonliyao Amaleki nige kuunuyamateli. Bwaimwa iya kaiwena mwa Yeoba iginauliyako tauna kona iwalowen koliyau. Am kaba lolina nimam mena ikele-gabaenako yo iwolena kamkava yabo koina, bwaimwana Deibida. ¹⁹ Kani bwaliga yomiu labuine, kowa yo Isileli, Yeoba italamwagimiu Pilistiya nimali mena. Besiele tabe kowa yo natumwao tatao kani kwaboita na tamiyamiya bwaite koina boita dedeina mena. Yeoba tabe Isileli tokaleyayao kani iwolena-gabaegili Pilistiya nimali mena na sisilae.”

²⁰ Samuela ana walo kaiwena Saulo ibeku italu-kanitu bwatano mena yona isawowoli

matausi lalakina iunui. Ikeno yai bwatano mena nige kekan yo nige numa kaliyate meuloina kanasiga ilau iboniyai. ²¹ Saugana sinene ilaoma igitai Saulo yona sitabutabubu me ana matausi kabo iwalolau koina iba, “Taubala, yau am topaisowa sinena yawasigu yatalamwan yo am nuwatu yapaisowai besiele tawae kuwalowen kolyau. ²² Mwa kategu kowa kainagu kubenalan na kan yabo yaeyawa ukwan na yom sikaikaiwe kabo am kaba lau mena kulau.” ²³ Na isikote genuwana kekan mwa iba, “Kani nige yakekekan.” Na ana kilakaiwo yo sinene siwalo samasamalului kabo itolo imiyasio kaba keno mena. ²⁴ Na sinene ana bulumakau natuna sinisinibuna yabo iyaele imiyamiya mwa ilau iunui pwalawa ikalai yo ginauli meuloina ikatububun ana nume mena bulumakau bulumana iliga yo pwalawa ikava egai. ²⁵ Yo iloliga imwawasi itanuwaga kabo ilopei Saulo me ana kilakaiwo manli mena. Sikekan imwawasi yo boniyainane koina sitolo yo silau.

29

Kin Akisa Deibida iyawasa-yapileyoi Sikilagi

¹ Pilistiya ali tokaleyayao meuloili silau simiyagogo yanuwa Apeki koina na Isileli tokaleyayao simiya-gogo waila bunubunuwasina Yesileli koina. ² Kabo Pilistiya tokaleyayao sitolo silalau Isileli ali dedei mena boda tupwali kali baibaiwa wan tausan yo boda tupwaliyao wan andeledi. Na Deibida me ana kilakaiwo tabe silaulau dagelali mena mekalikava kin Akisa. ³ Pilistiya ali tobagunao Deibida me ana

kilakaiwo sigitaili silaulau mulili mena mwa sineli Akisa koina siba, “Na bwaite siya Ibeliu tawae siyayai mulila mena?” Kabo Akisa kainali iyamaisa iba, “Na nige wakakatai Deibida kin Saulo ana topaisowa lalakina yabo iya? Mwa iya mekaukava kamiyamiya bolime kaigeda yo tupwana yo Saulo ilogabaen ilaoma koliyau nige lopwano yabo yalolobai koina.” ⁴ Na iyamo Pilistiya ali tobagunao simunamunai lalakina Akisa koina siba, “Kuyawasa-yapileyoi ilau toweya ana kaba miyawa kuwowolenawa koina imiyamiya, tabu ilalaoma mekalakava kaleya mena. Tem ana so-lasola ilobai kani itagela-keile yo ikaleyaila kabo ala tokaleyayao iunuyamateli na kamwasane koina ana taubala Saulo ikabi-yaliyayayan. ⁵ Iya tomonane mwa walina tomo siwaliwaliyan yo siseloselowan, ‘Saulo ana wan tausan iunuili na Deibida ana ten tausan iunuili.’ ”

⁶ Bwaine koina Akisa iyoga Deibida ilaoma koina iwalolau iba, “Yakawa-lulusae Yeoba meyawasina koina iya iyaele imiyamiya igitag-itaiwo kowa tomumuga dudulai koliyau iyaele talalau kaleya mena kowa kagu tosagu saugana kulaoma koliyau ilau ee kanasiga kabona. Na siyamo yagu tokaleya kali tobagunao nige siyay-aliyaya kaiwem. ⁷ Koinaele bwaite koina kani kupileyoi yo me am daumwali kulau na kisi ginauli yabo polopolowena uginauli kani yagu tobagunao kali lotonan kusibayanae.” ⁸ Na Deibida ineli Akisa koina iba, “Tawae nae-naena yapaisowai koliwo? Saugana yayatubu yapaisowa koliwo nige naenaena yabo kulolobai koliyau. Na gubesi kani nige sowasowana

kowa te yau talau na kam kaleyayao yaka-
leyaili? Kaiwena kowa yagu taubala yo yagu
kin.” ⁹ Akisa kainana iyamaisa iba, “Yawa-
sosi manigu mena yagite-lobaiwo am paisowa
meuloina sidudulaisosi kam koleya besiele kabo
Yeoba ana anelose yabo. Na iyamo yagu tokaleya
kali tobagunao sisamalulu sosi siba, ‘Nigele,
tabu Deibida ilalaoma mekalakava tasasae ka-
leya mena.’ ¹⁰ Koinaele bwaliga malala kikiuna
mekamkavao am taubala Saulo ana kilakaiwo
siya silaoma mekamkavao koliyau yanuwa ito-
mkewa isasae bwaimwa koina wakeno sulubon
yo kwalau.” ¹¹ Yo Deibida me ana kilakaiwo
sikenon malala kikiuna sitolo yo sipileyoi Pilistiya
ali dedei mena. Na siya Pilistiya sisae Yesileli
dedeina mena.

30

Deibida Amaleki ikaiwe-gabaegili

Deibida me ana kilakaiwo silaulau kamwasa
mena kabo kaliyate yaiyonana koina siyawatag-
ili Sikilagi koina. Na tauna kona Amaleki toka-
leyayao silaoma yo yanuwane kana tatao siunuili
yo sinesineo me natuliyao sikwayaili. Kabo
saugana Deibida me ana kilakaiwo siyawatagili
silobai yanuwane Amaleki sigabu iwedoli. Na
sinesineo kaloli mena Deibida wainenao Ain-
owami yo Abigaili. Deibida me ana kilakaiwo
meuloili sivalam lalakina.

Tomna 1-5

⁶ Deibida ana kilakaiwo me ali nuwanae
lalakina kaiwena waineliyao yo natuliyao nige
simiyamiya yanuwane koina kabo simunamu-
nai Deibida koina sibomamo siwaloba, “Deibida

taunui veku mena iboita.” Deibida walone ibenalan mwa me ana katewakaka na iyamo ana meli ipei Yeoba koina kabo me ana katepatu. ⁷ Deibida iwalo topwaoli Ebayada koina iba, “Kam ipodi ukwalaiyama na Ulim yo Tamim tayapaisowa na Yeoba ana nuwatu taloyai.”* Kabo iginauli besiele. ⁸ Kabo Deibida ineli Yeoba koina iba, “Gubesi, kani Amaleki yayamuli kusulili o nigele? Kani kalobaili o nigele?” Yeoba kainana iyamaisa iba, “O, kuyamuli kusulili, kani kulobaili yo sinesineo me natuliyao kuleboili.” ⁹⁻¹⁰ Kabo Deibida me ana kilakaiwo kali baibaiwa sikisi andeledi silau. Saugana siyawatagili Besol wailana koina kilakaiwo yoli tu andeledi nige silalauyoi na simiyamiya kaiwena kamnali sinaesosi nige sowana galogalowa mena silopanaisi yo koya sikawaili kabo Deibida me ana boda powa andeledi silauyoi.

Muli mena Itipita tomona silobai. Deibida ana wasa iwolena iba, “Yau tomo Amaleki ana topaisowa panpanna yabo. Yakasiebwa lalakina kabo silogabaegau. Tauna kona yanuwa Sikilagi kagabu.” Kabo Deibida ineliyan iba, “Sowa-sowana kamwasa kuyakenayagimai na Amaleki kalobaili.” Mwa italam.

Tomna 11-15

Kabo Itipita mena kamwasa iyakenayagili kabo Amaleki silobaili sikekakekan, sinumanuma, siseloselo me ali yaliyaya. Kabo Deibida me ana bodao sisagena yo Amaleki meuloili siunuili. Sinesineone me natuliyao siya Amaleki sikwayaili sileboili yo sipi yo gouti

* 30:7 Wagitai 14:41 yo 28:6

meuloili tabe.

Tomna 16-20

Kabo Deibida me ana kilakaiwo sipileyoi Besol wailana na yoli tu andeledi silobaili sisanasanaili. Na kilakai tupwali yoli powa andeledi kaloli mena siba, “Nige sowana gogo takalaili Amaleki kolili taolena yoli tu andeledi kolili kaiwena nige mekalakavao talalau.”

Tomna 21-22

²³ Na Deibida kainali iyamaisali iwaloba, “Kaukavao, tabu mumugamiu besiele. Wagi-tai tawae Yeoba iyeyama kolila. Tabe igite-kalatagila yo Amaleki siya kala kaleyayao ipeili nimala mena. ²⁴ Tabu walone bwaimwa tagiginauli besiele. Kaiwena siya simiyamiya na ala gogo sigitegite-kalatagili na kita talau takaleya Amaleki kolili. Sowasowana gogone tasoiyagili meuloila kolila.” ²⁵ Mwa loinane bwaine Deibida ikabi-yakaiwe yo imiyamiya kanasiga kabona.

Saugana sipileyoi Sikilagi sipi yo gouti tupwali sikalaili Amaleki kolili Deibida iyawasali tautaubalao Yuda dedeina mena kaiweli, siya mwa sisagui saugana iya me ana kilakaiwo Saulo ana tokaleyayao siyabubu-gabaegili Yuda dedeina mena.

Tomna 26-31

31

Saulo yo natunao yaiyona ali boita wasana

¹ Na Pilistiya Isileli sikaleyaili koya esana Gilibowa koina. Yo Isileli siyabubu Pilistiya kolili yo sibaibaiwa siboita Pilistiya nimali mena.

² Kabo Pilistiya Saulo me natunao sisagena-yamuli kusulili nige kali mwayaga iyayai Diy-onatan, Abinadaba yo Malikisuwa kolili kabo bwaine koina yoli yaiyonane sikoyaboitali. ³ Yo Pilistiya kaleyane koina siwedowedoli molosi yo ali toulagipoyo ali gipoyo simomosi kabo ali wamali sikabi-gabaegili sieva silau Saulo sisakona yo Saulo yona ikoya-polowe kaiwena kamkamna lalakina ilotonan yona mena. ⁴ Kabo iwalolau ana gogo kaleya kana tokayale koina iba, “Am kaleya kelepana kuniwisi na koina kusakona-yamateyau kisi siya nige nigwenigwe sikakalai tomonliyao silaoma na sisakona-yamateyau yo sisibayanaeyau.” Na iyamo ana kilakaine isikote yo imatausi lalakina mwa nige igiginauli tawae Saulo ana walo. Mwa Saulo ibomamo ana kaleya kelepana ikalai iyatolo yo ibeku ilobi koina ibomamo isakona-yaboita. ⁵ Saugana kilakaine manna ilau ana taubala ana boita kana koleya igitai iya tabe iginauli besiele ibomayoi koina. ⁶ Kabo Saulo natunao yayiyona yo tabe ana kaleya gogoliyao kana tokayale yo ana tokaleyayao kaliyatenane koina meuloili siboita toyawa. ⁷ Yo Isileli simiya galogalowa mena koya Gilibowa yaulina mena waila Yolidan dedei pwatana mena, saugana sigitaili ali tokaleyayao siyabubu yo Saulo menatunao siboita wasali sibenalan, kabo ali yanuwa lalakili siyabubugabaegili. Mwa Pilistiya silaoma sikwayaili kolili simiya.

⁸ Yanuwa ilayan kabo Pilistiya silau Isileli siya siboitako ali gogo wasawasali sikalaili. Yo silobaili Saulo menatunao yoli yayiyona boi-

boitali sikenokeno koya Gilibowa koina. ⁹ Mwa Saulo galogalona sitom-utusi yo ana gogo kaleya sikalaili. Yo ali tosagenawasao siyawasali silau Pilistiya dedeina meuloina kolili silusae ali yaubada kokotomo ali nume tapwalolo kolili na tomo meuloili ali wasa siwolegili. ¹⁰ Saulo ana gogo kaleya sikalaili sipeili ali yaubada Asitoledi ana nume tapwalolo kalona mena na yona sikoyapatu yanuwa Betisani kana gana mena. ¹¹ Saugana Yabesi yo Giliyadi tomonliyao wasa sibenalan tawae Pilistiya siginauli Saulo yona koina, ¹² kabo ali tokaleya kaikaiweli boniyai meuloina koina silau siyawatagili Betisani kabo Saulo me natunao yoli sikalaili silawagili Yabesi koina kabo sigabuli. ¹³ Tuwatuwali sikalaili sipuluili mayau tamaliski yaulina mena yo guliyam sikalakisiyeyan kaliyate sebeni kali yakasisi kaiwena.

Buki Tabu Beyabeyana
Portions of the Old Testament in the Tubetube
dialect of the Bwanabwana language of Papua New
Guinea
Hap Olpela Testamen long tokples Tubetube long
Niugini

copyright © 2019 Wycliffe Switzerland

Language: Tubetube (Bwanabwana) (Bwanabwana)

Dialect: Tubetube

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-08-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 19 Aug 2022
042e5838-dfa8-53eb-a7b1-98ea25bec4b7